

A SÜLYSÁPI CSICSERGŐ ÓVODA

Pedagógiai programja

Sülysáp
2024.

Tartalomjegyzék

A SÜLYSÁPI CSICSERGŐ ÓVODA	1
1. TÁRSADALMI ELVÁRÁSOK AZ ÓVODÁTÓL.....	5
1.1. A pedagógiai programot meghatározó alapidokumentumok.....	5
2. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP.....	7
2.1. Az intézményi működés. Az intézmény dolgozóinak jogállása	7
2.2. Az óvodai nevelés szociokulturális háttere.....	7
2.3. A kliensi érdekek - értékek számbavétele	8
2.4. Tárgyi feltételrendszerünk	9
2.5. Az óvoda személyi feltételei	10
3. PEDAGÓGIAI PROGRAM NEVELÉSFILÓZÓFIÁJA	10
3.1. Óvoda- és gyermekkép	10
3.2. Küldetésnyilatkozat	12
3.3. Az óvodai nevelés cél – és feladatrendszere	12
4. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	13
5. A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI.....	14
5.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési prevenciós program	14
5.2. Játék- és tanulási tevékenység (értelmi fejlesztés)	18
5.2.1. Képességterületek	20
5.3. Társas- és értékorientált közösségi tevékenység.....	22
5.3.1. Befogadás (beszoktatás).....	22
5.3.2. A befogadás mutatói.....	22
5.3.3. Szocializáció.....	23
5.4. Munka jellegű tevékenység.....	24
5.5. Szabadidős tevékenység.....	25
6. KULTÚRAÁTADÁS.....	26
6.1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások.....	27
6.1.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés	27
6.1.2. Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai tartalom	28
6.2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások	30
6.2.1. Külső világ tevékeny megismerése – Környezeti tartalom.....	30
6.2.2. Művészeti tevékenységek	31
6.3. Az egyén társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő tevékenységek	36
6.3.1. Mozgás, mindennapi testnevelés.....	36
7. A NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI	37
7.1. Tervezés	37
7.2. A nevelés szervezeti és időkeretei	39
7.3. A nevelés időkeretei - napirend, hetirend.....	40
8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	41
8.1. Kapcsolat a családdal.....	41
8.2. Kapcsolat az iskolával	42
8.3. Kapcsolat a bölcsődével.....	43

8.4. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	43
8.5. Kapcsolattartás a fenntartóval.....	43
8.6. Kapcsolattartás orvossal és védőnővel.....	44
8.7. Gyermekvédelem	44
8.8. Kapcsolattartás a szakszolgálatokkal, szaktanácsadókkal, szakértőkkel.....	45
9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI.....	45
10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	46
10.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	46
10.1.1. Nevelésükkel kapcsolatos vezetői feladatok.....	47
10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	47
10.2.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink	47
10.2.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink	48
10.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	48
10.3.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink	48
10.3.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink.....	48
10.4. Tehetséges gyermek	49
10.4.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink	49
10.4.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink.....	49
11. INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS, MENEDZSELÉS. ERŐFORRÁSOK FEJLESZTÉSE.	
HATÉKONYSÁGI MUTATÓK	49
11.1. Az intézményi működés struktúrája, működésének alapelvei	49
11.1.1. Pedagógiai munka dokumentációi.....	51
11.2. Az emberi erőforrások fejlesztése.....	51
11.3. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	53
12. MELLÉKLETEK.....	55
12.1. Boldogságóra-Boldog Óvoda mozgalom	55
12.2. Az óvodán kívüli munkarend (HOME OFFICE) megszervezése.....	56
12.3. A Süllyápi Csicsergő Óvoda nevelési sajátosságainak gyakorlata tagóvodánként.....	61
12.4. ESÉLYTEREMTŐ ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM	84
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	89

Az intézmény adatai

Az intézmény neve:	Sülysápi Csicsergő Óvoda
címe:	2241 Sülysáp Vasút u. 90.
Az intézmény jellege:	Összevont Óvodai Intézmény
Fenntartója:	Sülysáp Város Önkormányzata

Alapító Okirat szerinti funkciója: Iskoláskort megelőző intézményes óvodai nevelés.
A 3 éves vagy idősebb, de nem tanköteles gyermekek előírt nevelési program szerinti intézményekben folyó nevelése, képzése. Nem fogyatékos gyermekek óvodai nevelése. Óvodáskorú, tanulásban akadályozott, a megismerés és viselkedés fejlődésének rendellenességével küzdő (figyelem, magatartás, részképesség zavar, enyhe mozgás-korlátozottság) gyermekek integrált intézményes nevelése, gondozása és általános iskolai tanulmányokra való előkészítése. Logopédiai ellátás, korai fejlesztés, gondozás, gyermekek étkeztetése szervezeten.
Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.

Alapító okirat száma: 2015/ÓVODA/2. és módosítva Sülysáp Nagyközségi Önkormányzatának képviselő-testülete módosította 135/2013. (X.17.) ÖKT határozatával.

A program hatálya kiterjed: **Sülysápi Csicsergő Óvoda**
2241 Sülysáp, Vasút u. 90.
Sülysápi Csicsergő Óvoda 1. Tagóvodája
2241 Sülysáp, Mátyás király u. 7.
Sülysápi Csicsergő Óvoda 2. Tagóvodája
2241 Sülysáp, Dózsa Gy. u. 107.
Sülysápi Csicsergő Óvoda 3. Tagóvodája
2241 Sülysáp, Balassi B. u. 20.

Óvodai csoportok száma:

Központi óvoda	5
1. Tagóvoda	1
2. Tagóvoda	3
3. Tagóvoda	3

A program hatályba lépése: 2023. szeptember 1.

1. TÁRSADALMI ELVÁRÁSOK AZ ÓVODÁTÓL

Alapelvek, értékek, nézetek

A felsorolt dokumentumokban végigvonuló, kiemelt alapelv a gyermeki jogok tiszteletben tartása az óvodai nevelésben és minden élethelyzetben. Megfogalmazzák az óvoda speciális szerepét a személyiségfejlesztés folyamatában.

Az óvoda a közoktatási rendszer részeként működő intézmény, ahol a nevelés középpontjában a gyermek áll. Gyermekközpontú, előítéletmentes, befogadó attitűdjével a teljes gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Óvó-védő, gondoskodó, szociális nevelő-személyiségfejlesztő funkciókkal az iskolába lépésig a gyermek testi-lelki egészség-nevelését és gondozását, harmonikus személyiségfejlődését vállalja fel.

A funkcióból eredően a nevelőmunkában az egészséges, ingergazdag környezet, a szeretetteljes légkör, bizalom, a nevelői minta és a társas kapcsolatok nagyobb hangsúlyt kapnak a direkt fejlesztésnél. Az országos alapprogramban behatárolt nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbségek maximális figyelembevételével, az egyenlő hozzáférési lehetőség biztosításával valósulnak meg.

Az óvoda átmeneti intézmény a családi nevelés és az iskola között. A gyermek nevelése elsődlegesen a család joga és kötelessége.

Az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus kibontakoztatását végzi. Minden esetben alkalmazkodva az egyéni fejlettségi szinthez, törekedve arra, hogy a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelés-oktatásra készítse fel. Az esélyegyenlőséget betartva, óvodai nevelésben ép és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyaránt részt vehetnek.

1.1. A pedagógiai programot meghatározó alapidokumentumok

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és módosításai /2012/ CXXIV, 2013/ CXXXVII /
- 2023. évi LII. tv. a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm.rendelet
- 229/2012. /VIII.28./ Korm. rendelet a Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló rendelet módosítása
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és módosításai
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet módosítása A nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 227/1997. /XII. 22./ sz. r. a pedagógus továbbképzésről és szakvizsgáról
- 2003. évi CXXV. Tv. az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény
- 32/2012. (X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének irányelve

- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésnek irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2013. évi XXVII. törvény - A szociális és gyermekvédelmi tárgyi törvények módosításáról
- A Városi Önkormányzat Közoktatás-fejlesztési határozata
- A nevelőtestület határozata a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptálásáról.

2. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

2.1. Az intézményi működés. Az intézmény dolgozóinak jogállása

A múlt ismerete nélkül nem lehet jövőt építeni. Ahhoz, hogy otthon legyünk a világban, szűkebb és tágabb környezetünkben, ismernünk kell annak távolabbi és a közelmúltban teremtett hagyományait, adottságait, értékeit. Fontos, hogy ami érték tovább vigyük, a kor követelte változás értékmegjelölés, jövőformálás legyen.

Óvodánk Budapesttől 40 km-re, a Gödöllői-dombság nyúlványain elhelyezkedő, fejlődő kisvárosban található. Önkormányzat által fenntartott, önálló munkáltató, négy épületben működő 12 csoportos intézmény.

A nevelőtestület az intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó fóruma. Hatáskörébe tartozik az intézmény pedagógiai programjának kimunkálása, elfogadása, fejlesztése.

Az intézményben a fenntartó, az alkalmazottak, a szülők és a társadalmi környezet igényeinek és jogainak érvényesítésére – az ide vonatkozó jogszabályok keretén belül – érdekvédelmi testületek, munkaközösségek szervezhetők. Intézményünkben mind a négy óvodában szülői munkaközösség működik.

Az intézményvezető feladata az érintettek joggyakorlásához a feltételrendszer biztosítása.

Az óvodai alkalmazottak köre:

- pedagógus munkakörök: intézményvezető, óvodapedagógus, gyógypedagógus
- nevelést, oktatást segítő munkakörök (NOKS): dajka, pedagógiai asszisztens, óvodatitkár

2.2. Az óvodai nevelés szociokulturális háttere

Az utóbbi években gyermeklétszámunk 300 körül van, nem csökken, inkább kismértékben növekszik. Az óvodába érkező gyerekeken tükröződik a kisvárosi népesség sokszínű rétegződése. Budapest közelsége befolyásolja az itt élő emberek életét. Sajnos múltban vannak hagyományaink, fakulóban népviseletünk.

Városunk nem sorolható sem az ipari, sem a mezőgazdasági jellegű települések közé. A lakosság egy része az iparban dolgozik helyben, illetve a fővárosban.

A szülők nagyobb része ingázó, másik részük a helybeli vállalkozásokban talál munkát.

Nevelőmunkánkat segíti a szülők együttműködési készsége. A legtöbb szülő gondoskodó, normakövető. A szülői gondoskodást tükrözi, hogy a gyermekek testileg fejletlen, jó mozgáskészséggel kerülnek óvodába. Ugyanakkor a gyerekek beszédén lemérhető a családi élet zaklatottsága, a szülők túlhajszoaltsága.

A gyermekek megváltozott életkörülményei befolyásolják fejlődésüket: a technika fejlődése, korlátozottabb lehetőségek a családon belül, a család szerkezetének változásai, a megnövekedett élményforrások kezeletlensége, megélhetési problémák, munkanélküliség.

A szülők leterheltsége és az esetenként alacsony iskolázottság még inkább inspirálja az óvodát az ideális személyi - tárgyi környezet felkínálására, a szociális hátrányok enyhítésére.

Ezek tudatában élménygazdag, tevékenységközpontú óvodát igyekeztünk kialakítani, ahol a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermekek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként és egyénenként változó testi, lelki szükségleteit figyelembe véve boldog gyermekkor biztosításával teremtjük meg.

2.3. A kliensi érdekek - értékek számbavétele

Az intézményi profil kialakításánál központi helyet foglal el a kliensi érdekek egyeztetése. Intézményünk pozitív megítélése nemcsak jó pedagógiai munkát igényel, hanem eredményes együttműködést az érintettekkel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Ezért fontos a **szülői** elvárásoknak való megfelelés. A szülők akkor elégedettek az intézménnyel, ha biztonságban érzik gyermeküket. Érzik az óvó-védő, szerető gondoskodást, és toleráns partneri kapcsolatban szerezhetnek információkat gyermekeik fejlődéséről, közösségi magatartásáról. Törekszünk a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítására. A szülőknek minél több lehetősége nyíljon az óvodai élet megismerésére, betekintést nyerhessenek a nevelőmunkába.

Nyitva tartásunk a szülők mindenkori igényéhez igazodik.

Az együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

Olyan feltételeket teremtünk a vallásszabadság biztosításához, amely a szülői igényeknek megfelelő és a gyerekek életkori sajátosságához igazodik.

A szociális problémával küzdő családoknál igyekszünk többlétszolgáltatást nyújtani, míg más esetekben a gondozási vagy fejlesztési funkció kaphat nagyobb hangsúlyt. Szülői, iskolai, fenntartói kliensi érdekek mellett kiemelten kell foglalkozni a gyermeki érdekekkel is. Szoros kapcsolatot kell kialakítani a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével, az Önkormányzat gyámügyi előadójával, a hivatásos nevelőszülők tanácsadójával. Fontos, hogy a tagóvodák gyermekvédelmi felelősei napi kapcsolatot tartsanak az előbb felsorolt személyekkel. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a fejlődés elősegítése érdekében a szakszolgálatokkal vesszük fel a kapcsolatot.

A fejlődésben valamilyen oknál fogva elmaradt gyermekek számára egyéni differenciált fejlesztői eljárásokat alkalmazunk az óvodai nevelés keretén belül.

A nevelés folyamatossága megkívánja, hogy az óvoda szoros kapcsolatot alakítson ki az **iskolával**. Célunk a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése konkrét tapasztalatszerzés útján, amelynek eredményeként szociálisan, érzelmileg és értelmileg megfelelően fejlett gyermekek kerülnek iskolába. A zökkenőmentes iskolakezdés érdekében célirányosan fejlesztjük azokat a képességeket, attitűdöket, erkölcsi értékeket, amelyekre az iskola építeni tud. Pl. a figyelem, türelem, kitartás, állóképesség, akarat, szabálytudat, feladattudat, együttműködési készség, kommunikáció.

A **fenntartó** speciális helyzetben van az érdekérvényesítésnél. Státuszából eredően elképzeléseinek érvényt tud szerezni.

Az óvoda sajátos helyzetéből adódóan nagyon drága intézmény. Ennek egyik oka korosztályunk (3- az iskolába lépő) életkori sajátosságaiból eredően felnőtt függő.

Az óvoda 10-12 órás nyitva tartása két műszak személyi állomány beállítását igényli. Emellett a dologi kiadásokat is megnöveli az egész napos energia, víz, hő stb. felhasználás. Óvodánk bekerülési költségeit még inkább növeli a négy épületben való széttagoaltság.

A fenntartó – az egyre magasabb költségráfordítás miatt is – elvárhatja az óvodától, hogy jó hatékonysági mutatókkal szolgáljon, a szülő és az iskola elismerően szóljon az ott folyó munkáról.

Az intézmény hatékony működéséhez a **szülői, fenntartói, iskolai** igényeken túl elengedhetetlen a **nevelőközösség** érdekeinek, értékeinek számbavétele. A nevelők csak úgy képesek a szülők, és a fenntartó elvárásainak megfelelni, ha folyamatosan fejlesztik képességeiket, és az egzisztenciális gondok nem rombolják munkakedvüket. Kiegyensúlyozott légkört teremteni csak az képes, aki maga is kiegyensúlyozott. Ehhez elengedhetetlen, hogy egyértelmű normákat, elvárásokat fogalmazzanak meg számukra. A jó pedagógus, a kívánatos gyermeki tevékenység, a hatékony módszer stb. értékek tartalmán valamennyi nevelőnek ugyanazt kell értenie ahhoz, hogy a rendező elvek mentén, szabadon dönthessenek a mindennapi gyakorlatban.

A helyi nevelési program sikere attól függ, hogy a realitások talaján, okos kompromisszumokkal, az igények és lehetőségek mérlegelésével a mindennapokban hogyan sikerül összhangba hozni az itt megfogalmazott érdekeket.

2.4. Tárgyi feltételrendszerünk

Intézményünk négy épületben működik. Az épületek állaga jó, külső és belső képük esztétikus. Folyamatos karbantartásukról, állagmegóvásukról gondoskodni kell. A feltételrendszer objektív megítélését jól szolgálja a Kötelező /minimális/ Felszerelési- és Eszközjegyzék. A Minisztérium által szükségesnek tartott normatívák támpontot adnak a fenntartónak és az intézmény használóinak a költségek tervezésénél.

A feltételrendszer számbavételekor olyan szempontból hasonlítottuk össze feltételeinket az eszköznormával, hogy helyi nevelési programunk 4-es feladatrendszerének, illetve a nevelőmunkának mennyire biztosítottak a feltételei.

Tárgyi feltételrendszerünk folyamatosan fejlődnek, az éppen aktuális előírásoknak, minőségellenőrzési elvárásoknak megfelelően változnak.

Udvaraink parkosítása, esztétikája megfelel a gyermeknevelési, egészség-nevelési szempontoknak. Napsütötte és árnyékos részek ideális életteret nyújtanak az év nagy részében. Az udvarok parkosítását, felszerelését környezetbarát eszközökkel, biztonságos fajtákkal az elmúlt években elkezdtük, és tervszerűen folytatjuk. A környezet esztétikáját virágzó bokrokkal, virágos kertekkel tovább növeljük.

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, de bővítésükre, korszerűsítésükre folyamatosan szükség van.

Mind a négy óvodában az élősarkok bővítése, szakkönyvek, természeti és mesekönyvek, illetve a testedzéshez szükséges eszközök vásárlása folyamatos feladat.

A költségvetés fedezi a feltételrendszer nagy részét. A fennmaradó részt pályázatokból, jótékonyági rendezvényekből, alapítványunkból, szponzori segítségből és a nevelők önkéntes munkájából biztosítjuk.

Valamennyi alkalmazott feladata, hogy az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítsa ki, és óvja, hogy az a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését. Legyen

tiszta, gondozott, esztétikus minden terme, öltözője, mosdója, konyhája, udvara és előtere. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyerekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Biztosítani kell a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremteni a szülők fogadására.

2.5. Az óvoda személyi feltételei

A 12 csoportban 25 óvodapedagógussal és 12 dajkával dolgozunk. Munkánkat segíti 1 gyógypedagógus, 1 óvodatitkár és három csoportonként 1 pedagógiai asszisztens.

Óvodáinkban alacsony a fluktuáció. Ez a helyi nevelési program egységes koncepciójának kialakítása szempontjából előny.

Az óvodapedagógus párok együttműködésének elvei: a nevelési programban megfogalmazott alapelveken túl is teljes összhangban végzik napi munkájukat a csoportban, hiszen a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében fontos, hogy egész nap azonos nevelői hatások ériék őket (napirend, szokásrend).

Szakmai tudásuk, elfogadó, segítőkész, támogató attitűdjük tekintetében jól kiegészítik, erősítik egymást, modellt, mintát jelentenek a gyerekek számára.

Az óvodapedagógus és a dajka munkája összehangolt, a dajka az óvodapedagógus útmutatása alapján végzi tevékenységét. Segítségével biztosítjuk a gyermeki személyiség fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését.

Az óvodai élet teljességében közreműködik, a gyermekekkel folyamatos a kapcsolata, felnőtt modellként maga is befolyásolja a nevelési légkört, a nevelés folyamatát.

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM NEVELÉSFILÓZÓFIÁJA

3.1. Óvoda- és gyermekkép

Nevelőtestületünk olyan életmódszervezést választott helyi nevelési programunk alapjául, amit kialakult szokásainkra, értékeinkre építhetünk. Megfogalmazzuk pedagógiai céljainkat, alapelveinket, feladatainkat, melyek segítségével biztosítjuk a humanizált intézményi nevelést.

A gyermeki tevékenységre koncentrálni fogalmazzuk meg tennivalóinkat. Tudatosan, tervszerűen végzett óvónői munka, sokfajta gyermeki tevékenység, játék, jó hangulatú ritmikus mozgás jellemzi napjainkat, ahol gyermekeinknek igazi gyermekkoruk van, ahol a fejlesztés lehetősége az óvodai tevékenységrendszer egészében zajlik.

„Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában” - írja Fábíán Katalin a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programban.

Óvodáinkban olyan sokszínű, változatos élményt biztosító, tevékeny, gazdag óvodai életet teremtünk a gyermekek számára, ahol ez megvalósul.

Nevelőtestületünk az elmúlt években arra törekedett, hogy egyszeri és semmi mással össze nem téveszthető pedagógiai műhellyé formálja intézményünket. A szakirodalomban, gyakorlatban megjelenő különböző nevelésfilozófiákra építkező nevelési rendszerek formálták óvoda- és gyermekképünket befogadóvá és gyermekközpontúvá.

Programunk egyaránt épít az óvodapedagógia tradicionális értékeire, intézményünk hagyományaira, gyakorlatára és a kliensi igényekre. A pedagógiai munkánkhoz fontosnak tartjuk a rendező elvek megfogalmazását, hogy a nevelők a normákat betartva, beállítódásuk szerint szabadon nevelhessenek.

A gyermeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akit belső biológiai törvényszerűségek és szocializációs hatások egyaránt formálnak. A gyermek tevékenységben fejlődik, alapvető tevékenysége a játék. Az óvoda – a család mellett kiegészítő szerepben – motiváló, ingergazdag, egészségnevelési szempontokat szem előtt tartva környezetével és céltudatos tervszerű munkával segíti a gyermek énfelődését, szociális énképének formálódását.

A 3-7 éves gyermekekben végbemenő szomatikus és lelki funkciók kibontakozásához a szociális és tárgyi környezet motiváló hatása elengedhetetlen.

A korosztályra jellemző nagy érzelmi motiváltság és a gondolkodás alacsony szintje miatt a gyermekek az ismereteket utánzással sajátítják el.

Fontos, hogy a gyermek tökéletes modellekkel, pozitív hatásokkal találkozzon, hogy a társadalmi normáknak megfelelő értékrend differenciálódjon bennük.

A nevelést a szocializáció eszközének, céltudatos, tervszerű munkának tekintjük. Nemcsak „megengedjük” a gyermeki személyiség formálódását, hanem pedagógiai módszerekkel célirányos hatások megszervezésére törekszünk.

Az öröklött tényezők korlátait ismerve valljuk, hogy minden gyermek csak önmagához viszonyítva fejleszthető. A gyermekeknek nemcsak életkori szakaszonként, hanem egyénekenként is eltérő testi – lelki szükségleteik vannak. Ezért a pedagógiai hatékonyság szempontjából az individualizált módszereket meghatározónak tekintjük. A csoportos tevékenységekkel olyan szocializációs színteret kívánunk teremteni a gyermekeknek, ahol megismerhetik a korosztály műveltségi anyagát, kibontakoztathatják tehetségüket, kielégíthetik tudásvágyukat. Elleshetik a nevelőktől, társaiktól az együttműködési, tanulási technikákat, a viselkedési normákat.

Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaiból eredően kiszolgáltatott, felnőttfüggő. A felnőttek tapintatos, biztonságot nyújtó jelenléte elengedhetetlen a személyiség szabad kibontakozásában. Az óvónőtől ebben az érzékeny, veszélyeket is magában rejtő életszakaszban felkészültséget és magas erkölcsi szinten álló pedagógiai munkát igényel a gyermek nevelése, képességeinek fejlesztése.

Alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának tisztelete, szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A jó óvodapedagógust a gyermekszeretet, gyermektisztelet, felelősségérzet, empátiakészség, rejtett üzenetet küldő kommunikáció, önképzési igény és szakmai tudás jellemzi.

Az óvodapedagógus attitűdje, stílusa

- Természetes viselkedésével védelmet, biztonságot jelent a gyermekek számára.

- Magatartásában az elfogadás, a tolerancia domináns, az egyéni, egyedi értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül. Különösen fontos ez a szocializációs zavarokkal küzdő gyermekek esetében.
- Kívánatos az a nevelői stílus, amely az önállóságot, rugalmasságot, döntési és helyzetfelismerő képesség fejlesztését helyezi előtérbe, és maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, egyéni jellemvonásaival, alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Nyitott a szülők, a gyermekek, az intézményvezető, valamint a szaktanácsadó visszajelzéseire, azokat felhasználja szakmai fejlődéséhez.
- Saját csoportjában megfelelően alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit. Pl.: közös szabályalkítás, értékelési szempontok tudatosítása, pozitív példák megerősítése, következetesség.
- A csoportban kialakuló konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi, hatékonyan oldja meg. A gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

3.2. Küldetésnyilatkozat

*„A gyermeket tisztelettel kell fogadni,
szeretettel kell felnevelni
és szabadságban kell elengedni.”*

/Vekerdy Tamás/

Óvodánk dolgozói vallják, hogy gyermekeinket változatos és érdekes tevékenységeken keresztül lehet sokoldalúan fejleszteni. Ezért programunk egyaránt épít az óvodapedagógia tradicionális értékeire, intézményünk hagyományaira, gyakorlatára és partnereink igényeire. Óvodapedagógusaink célja olyan, érzelmileg gazdag gyermekek nevelése, akik a településhez kötődnek, igényes környezetükben jól tájékozódnak, az új iránt fogékonyak, érdeklődők, önmagukat értékelni tudják, másokkal együttműködni képesek.

Tudatosan és tervszerűen végzett munkánk során sokfajta játékos tevékenység által a gyermekek fejlesztése az óvodai élet egészében zajlik.

A gyermeki személyiségből, - a játékból kiindulva olyan nyugodt, derűs, családi légkört biztosítunk, amelyben a résztvevőket szeretet és tisztelet övezi.

Az egészséges fejlődés megalapozásával testi, lelki harmóniájuk biztosításával, a szülőkkel közös felelősséget vállalva neveljük gyermekeinket.

3.3. Az óvodai nevelés cél – és feladatrendszere

Az óvodai nevelés célja

Az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Óvodai nevelés feladatai

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi-, erkölcsi- és értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Programunk a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program adaptációja, ezért a feladatok megfogalmazása a fejlesztés tartalmi eszközeinél és a társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozásoknál kerül kifejtésre.

4. A PROGRAMVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

A szakirodalomban fellelhető, a különböző nevelésfilozófiákra építkező nevelési rendszerek áttanulmányozása után nevelőtestületünk a „Gáspár-pedagógiára” építkező, **Fábián Katalin** által készített **Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot** tartotta legcélszerűbbnek adaptálásra.

A választásnál döntő szempont volt, hogy ez a program nevelésfilozófiájában óvoda és gyermekképeben összecseng nevelési elképzeléseinkkel. Cél-, feladat- és tevékenységi rendszere követi az óvodapedagógiai hagyományokat. A játékot a legfontosabb tanulási módszernek tekinti, de a munkát és a tanulást is alapvető tevékenységi formaként kezeli. A tevékenységközpontú óvodai program alapfunkciók mentén építkező nevelési rendszer. Fő célként a gyermekek szociális életképességének fejlesztését vállalja fel a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Úgy célozza meg a gyermek társadalmi gyakorlatra való felkészítését, hogy lehetővé teszi a változó gyermeki szükségletek kielégítését, a társadalmi normákkal, szokásokkal való találkozást. Alkalmas az eltérő értékekkel és kultúrával rendelkező családok mentális, érzelmi és szociális támogatására.

Biztosítja a migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integrációjuk lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Olyan technikákat kínál a családdal való kapcsolattartásra, amelyek tiszteletben tartják egymás kompetenciáját. Fontos óvodai funkciónak tekinti a családból hozott értékrend „társadalmi környezetben” való kipróbálását, az új normákkal való találkozás lehetőségének felkínálását. Az óvoda a családtól eltérő lehetőségével, szakszerűen alakított környezetével és tevékenységével el tud látni ilyen feladatot.

A tevékenységeknél a kommunikáció és kooperáció megkülönböztetett hangsúlyt kap. Nagy értéke a programnak, hogy a helyi sajátosságok és kreatív óvodapedagógusi elképzelések szerint szabadon formálható. Felzárkóztató, prevenciós és tehetséggondozó programokkal bővíthető.

A nevelési célok – koncepcióba illő – eltérő pedagógiai módszerekkel, osztott, osztatlan és fejlettség szerinti csoportszerkezetben egyaránt megvalósíthatók.

A realitások talaján állva tudatosan vállalja az iskolai élet szempontjából fontos pszichikus funkciók fejlesztését.

A szükségletek szerepe a személyiségfejlesztésben

A program feltárja a szükségletek, tevékenységek, képességek szerepét a személyiségfejlődés folyamatában, és kidolgozza az óvodapedagógus feladatát ezen a téren.

Hierarchikus sorrendet nem állít fel a gyermeki szükségletek kielégítésénél:

- a fiziológiai szükségleteket,
- a biztonságérzetet és szeretetszükségletet,
- a tudásvágy kielégítését,
- az esztétikai szükségleteket,
- az önmegvalósítás és önérvényesítés szükségleteit.

Összefüggésében szemléli, de érzékelteti, hogy a különböző életszakaszokban egy-egy szükséglet motiválabb lehet. Ilyen például a 3-4 éves korosztálynál a gondozás, a biztonságérzet.

5. A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés programja a feladatrendszer megfogalmazásakor az Országos alapprogram szellemiségét követi. Jellemzően fogva az egészséges fejlődés támogatása mellett közösségi a szocializációs feladatok technikai megvalósítását súlypontozza.

A személyiségfejlődést folyamatként kezeli. Nevelésfilozófiája, hogy a gyermeket minden életszakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahova. Életfeladatokra való orientálást céloz meg, valóságos élethelyzetekben végzett tevékenységekkel.

A nevelést – mint tudatos értékválasztást – nevelési helyzetekbe épített tevékenységeken keresztül valósítja meg. Nevelési alaphelyzetben kiinduló pontnak az adott intézmény életkor – specifikus tevékenységeit, az együttműködési formákat és képességeket tekinti.

A mindennapi mesés-játékos lehetőségek felkínálásával a valóságos személyektől, valóságos élethelyzetekben elhasznált technikák gyakorlására, újraélésére biztosít állandó színteret.

5.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési prevenció program

Az egészséges életmód alakítása, az egészségfejlesztés megkülönböztetett helyet foglal el az óvodai nevelőmunkában, mert a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely alapfeltétele a többi nevelő hatás érvényesülésének.

Akit gondoznak, akiről gondoskodnak, akit szeretnek, annak jó a biztonságérzete, és nyitottabbá válik a külvilág egyéb hatása iránt is. A gyermek test-lelki szüksége egyéni adottságok függvénye. Az egészséges szokásrendszer kialakításában a családi nevelésre kell alapoznunk, hiszen a közvetlen környezet, elsősorban a család jelenti számára a modellt.

Gyermekek befogadásakor tájékozódnunk kell a gyermek lehetséges betegségeiről, betegségekre való hajlamáról (pl. allergiák). Az óvodáskorúak testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítése, egészségének, épségének védelme, edzése esztétikus, barátságos légkört és környezetet kíván. A célszerű, szép berendezési tárgyak, játékok, díszítések emelik a komfortérzetet, otthonossá varázsolják a környezetet.

Az egészség óvása elválaszthatatlan a mozgásfejlesztéstől, segítik a gyermek kompetens személyiségfejlesztését.

- Nagymozgások fejlesztése (pl. futás, mászás)
- Finommotorika fejlesztése (pl. gombolás, zipzárazás)
- Szem-kéz koordináció fejlesztése (pl. fésülködés, folyadéktöltés)
- Testséma fejlesztés (pl. öltözködés, tisztálkodás, udvari játék)
- Percepció fejlesztése (pl. mozgásos játék, tisztálkodás, étkezés)

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek alapján az egészséges életmódra nevelés területei az óvodában:

a, gondozás: az egészséges táplálkozás, - életmód, - testápolás, - tisztálkodás, - fogmosás, öltözködés, - pihenés szokásai

b, testi nevelés: az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, mozgásfejlesztés (testi képességek fejlődésének segítése)

c, a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,

d, az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,

e, egészségvédelem

f, környezettudatos magatartás kialakítása

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok során az óvoda közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermekvédelmi szolgálatot vagy más, a gyermekvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Cél:

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Továbbá a gyermek biológiai- biztonsági, önérvényesülési szükségleteinek kielégítése, hátrányok felismerése, prevenció-korrekció a szakszolgálat, szakemberek bevonásával.

Az egészségügyi korrekció kiterjed a krónikus, tartós betegséggel, 1-es típusú diabéteszrel és fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekekre. Ennek eljárásrendjét az SZMSZ azonos címmel ellátott melléklete tartalmazza.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egyéni szükségletekhez igazodó feltételrendszer kialakítása, biztosítása (esztétikus környezet, megfelelő napirend, hetirend)
- A családi szokásokat figyelembe véve optimális, a gyermek életkorának és igényeinek megfelelő életritmus alakítása.
- Bensőséges kapcsolat teremtése, bizalom kialakítása a gondozás folyamatában.
- Gondozottsági igény kialakítása a gyermekben.
- Az önkiszolgálás (öltözködés, tisztálkodás, étkezés, mozgás, pihenés) terén minél nagyobb gyermeki szabadság biztosítása.
- A gyermek egészségügyi állapotának figyelemmel kísérése, változásokról a szülő tájékoztatása.
- Családdal együttműködve betegségmegelőző, egészségmegőrző életre nevelni a gyermekeket.
- Megfelelő szakemberek bevonása - szülővel együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátásában.

5.1.1. Az egészséges életmód alakítása a gondozás területein

Táplálkozási szokások:

- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában (ivóvíz, tea)
- Gyümölcsnapok szervezése a szülők bevonásával. A csoportokban kialakított szokások alapján a szülők egészítik ki a napi gyümölcs-, zöldségmennyiséget.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása.
- Esztétikus, alkalomhoz illő terítés.
- Helyes, korcsoportnak megfelelő eszközhasználat (kanál, villa, kés).
- Nyugodt étkezés.
- Étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Önálló önkiszolgáló, - naposi munkavégzés

Tisztálkodási szokások:

- Étkezések előtt és után, egyéb szennyező tevékenységek alkalmával használják a mosdót, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.

Fogmosás:

- A helyes fogmosási technika elsajátítása, gyakorlása.

Öltözködés:

- Az időjárásnak megfelelő öltözködésre neveljük gyermekeinket.
- Kabátok, cipők, váltóruha elhelyezése az öltözőkben. Személyes ruházatuk izléses elhelyezésére szoktatás.

Testi nevelés, mozgás:

- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozása, egészségének óvása, védelme.
- A gyermek edzettségének, teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének figyelemmel kísérése.

Alvás, pihenés:

- Tiszta ágynemű és pizsama használat.
- Nyugalom, csend és jó levegő biztosítása.
- A gyermek gerincét egyenesen tartó ágyak használata.
- Alvókák, otthoni alvást segítő tárgyak beengedése az óvodába.

Levegőzés:

- Délelőtt és délután is biztosítani a szabadban történő tartózkodást.
- Szabadban történő tevékenységek szervezése (mozgásos játékok, művészeti tevékenységek).

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek önállóan végezzék a személyük körüli testápolási, tisztálkodási, fogmosási, öltözködési teendőket.
- Váljanak képessé szükségleteik szándékos irányítására.
- Válják igényükké önmaguk és környezetük rendben tartása.
- Ügyeljenek saját külsejükre, törekedjenek az esztétikus megjelenésre.
- Vigyázzanak önmaguk és egymás testi épségére.
- Váljon szokássá az étkezés közbeni kulturált magatartás, az önálló, szükségleteiknek megfelelő étkezés, az asztal és környékének esztétikus rendje.

5.2. Játék- és tanulási tevékenység (értelmi fejlesztés)

A kisgyermek az első, valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő, és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A felnőtt tudatos jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játék a hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap az óvodai nevelőmunkában. A gyermek játékos tevékenységben dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben szerez.

A játék örömforrás, a gyermek alapvető tevékenységi formája. A játék során a gyermek feloldódik, megszűnnek gátlásai, átadja magát az önfelelt, élményt adó tevékenységnek. Az élmény növeli az aktivitást és kitartást, így a játék, kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé válik. Eközben fejlődnek a gyermek érzékei, térképze, mozgása, gondolkodása, beszéde, kapcsolatteremtő képessége.

Fejlődik társas viszonya, mert az együttes játékszabályok, normák betartására készíti. Az "én csinálom", "én egyedül" élmény újabb és újabb helyzetet teremt ön maga kipróbálására. A kitartást motiválja a felfedezés öröme, az azonosulási és újraélési szándék, és az átváltozások. A gyermek a játék minden helyzetében önállóan dönthet, ez a szabadság érzését biztosítja számára.

A játék a legtöbbet mond el a gyerekekről. Megfigyelés során megismerhetjük problémáit, vágyait, rejtett érzelmeit, szorongásait. Fontos tehát, hogy a gyermek játéka ne szoruljon korlátok közé. Az életre nevelés a játékból indul, a játék segítségével teljesedik ki. Épp ezért fontos, hogy a napirendben a tevékenységek megszervezésekor a játék megkülönböztetett időarányt kapjon.

A szabad játék tudatalatti tartalmakat is képes a felszínre hozni, ezáltal az esetenként szorongást okozó hatásokat kompenzálni. Nevelőértékük meghatározó a személyiségfejlődés folyamatában.

A játék formái az óvodában:

- Gyakorló- vagy funkciójáték
- szimbolikus - szerepjáték
- konstruáló játék
- szabályjáték

Cél:

Legyenek képesek intellektuális, mozgásos és szociális tapasztalatok, élmények átélésével gyermeki vágyaik és ötleteik kibontakoztatására játéktevékenységekben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek tanulási, magatartási problémáinak felismerése, szükség esetén segítségnyújtása
- Feltételek biztosítása /nyugodt légkör, elegendő hely- idő- eszköz- élményszerzési lehetőségek biztosítása /.
- A támogató, serkentő, ösztönző környezet megteremtése során figyelembe kell vennie a gyermekek előzetes tapasztalatait, és ezekre kell építenie.
- Különböző játékfajták megjelenésének elősegítése
- Kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése.
- Segítse a gyermeki fantázia kibontakoztatását.
- Érvényesítse a szabad játék túlsúlyát, játékirányítása legyen indirekt.
- A játéktevékenység irányítása során személyre szabott, pozitív, egyéni, fejlesztő értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés várható eredményei:

- Legyenek képesek akár több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Szimbolikus - szerepjáték legyen fő játékfajtájuk.
- Konstruáló játékok legyenek kreatív.
- Mozgásos és értelmi szabályjátékok szabályait értsék meg és törekedjenek betartásukra.
- Viselkedésük a játékban legyen kulturált.
- Képesek legyenek döntéseket hozni: kivel, mivel, hol szeretnének játszani.

A játék és a tanulás összekapcsolódik az óvodában, mivel a gyermek játék közben észrevétlenül tanul.

Játékban a motoros, szociális és verbális tanulás komplex formában jelentkezik, a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja. Tevékenység közben rengeteg tapasztalatot szerez a tárgyi világról és az emberi viszonyokról. A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel. Az önfeledt játék kommunikációra ösztönzi. Ezáltal gyarapodik szókincse, tökéletesedik beszédtechnikája.

Játék közben egyszerre több érzékszervvel vesz részt a tapasztalatszerzésben. Ezért a játékot a tanulás „legfontosabb”, de nem kizárólagos színterének tekintjük.

A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy szervezett módon tanuljon a gyermek. A hatékonyságot egyértelműen meghatározza a gyermek motiváltsága, a belső készlet. A spontán tanulás erre épül, - de direkt eszközökkel és önkéntelen odafigyelésre készíthető ez által a gyermek.

Az óvodáztatás felső szakaszában a jól időzített, életkori sajátosságokat figyelembe vevő, játékos szituációk teremtése kedvezően befolyásolhatja az óvodáskorú gyerekek tudás iránti vágyának felkeltését, feladattudatának fejlesztését.

Az iskolai tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásában nagy jelentőséggel bír a társaktól, nevelőktől ellesett tanulási technikák elsajátítása. Ezáltal tökéletesedik a gyermek megfigyelőképessége, munkaalkalmassága, önállósága, kitartása, problémamegoldó gondolkodása, együttműködési készsége. A sikerélmény erősíti önbizalmát és bátorságot ad neki a nehezebb feladatok megoldásához.

Az óvodában csak tevékenységekben képzelhető el a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított tanulás.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos tanulás,
- minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

A tanulásnak és az értelmi fejlesztésnek is alapja a gyermeki kíváncsiság, melyet tevékenységekben gyakorolva újabb és újabb tapasztalatokat, élményeket, ismereteket gyűjtve felhasználhatunk a gyermeki képességek fejlesztésére.

Az ismeretek teljesítményképes tudássá válása eredményezi a kompetens (hozzáértő) gyermeki személyiséget. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésben sajátít el. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése valamint értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) különböző élethelyzetekben gyakorolható.

A képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan lehetséges. Akkor lehet hatékony, ha egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel végezzük.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényéhez, egyéniségéhez, teherbírásához, képességeihez és a nevelő beállítódásához igazodó csoportszerkezet és tanulási keret megválasztását is.

A tanulás a nevelés egészén belül egyénenként, osztott és osztatlan csoportokban, kötött és kötetlen kezdeményezések, tevékenységek, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldható. A módszerek megválasztása a nevelő kompetenciájába tartozik, néhány rendező elv megfogalmazása mellett.

Ilyen pl.:

- A szemléletesség, fokozatosság, folyamatosság elve.
- A kreativitás erősítése.
- Meglévő képességből kell kiindulni, és a hiányos képességet kell támogatni.

Cél:

Az óvodás gyermekek képességeinek játékos, cselekvéses fejlesztése, attitűdök erősítése, magatartásformálás. Olyan képességek kimunkálása, amelyre az iskola építeni tud.

5.2.1. Képességterületek

- Szociális képességek
- Értelmi képességek
- Verbális képességek
- Testi képességek

- Szociális képességek

- Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek (önállóság, felelősség, céltudatosság, kooperáció)
  - Erkölcsei megítélő-képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás
  - Érzelmek, motivációk, beállítódás (hangulata, magatartása)
  - Akarati tényezők (önállóság, fegyelmezettség, kötelességtudás, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- **Értelmi képességek**
    - Gondolkodási műveletek (fogalomismeret, tájékozottság, össze-hasonlítás, megkülönböztetés, következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis, konkretizálás, általánosítás, számfogalom, téri, időbeli viszonyok, szimmetria)
    - Pszichikus funkciók működése (koncentráció, feladattartás, figyelem, érdeklődés, emlékezet, képzelet, problémamegoldó képesség, figyelem)
    - Érzékszervi szféra, percepció (testséma-ismeret, hallásérzékelés, látásérzékelés, tapintásérzékelés, koordinációs működés, kinezetikus érzékelés, kereszt-csatornák működése, téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés)
- **Verbális képességek**
    - Nyelvhasználat (folyamatos beszéd, beszédkedv, képolvasás, hangerő, beszéd tisztasága, mondatszerkesztés)
    - Verbális kommunikáció (beszédértés, nyelvi kifejezőkészség, szókincs)
- **Testi képességek**
    - Nagymozgások (mozgáskoordináció, erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség, társra figyelés, téri tájékozódás)
    - Finommozgások (ábrázoló tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, fűzés, kézimunkázás, ceruzafogás; praktikum: öltözés, gombolás, zipzárazás, kötés)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Változatos tapasztalatszerzést támogató környezet megteremtése.
- Élmények biztosításával segítse az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzését.
- A gyermeki kíváncsiság aktiválása.
- Felfedező, problémamegoldó tevékenységek biztosításával a kreativitás fejlesztése (sajátos látás- és megoldásmódok elsődlegessége).
- Tudás iránti vágy felkeltése, ébrentartása és kielégítése.
- A differenciált bánásmód elvének és az egyéni képességekhez igazodó feladatadás szem előtt tartása a tehetséges gyermek fejlesztésében is.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segíteni a gyermeki személyiség kialakulását a tanulás irányítása során.
- Szülői környezet megnyerése a közös nevelésnek, fejlesztésnek.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkör kialakítása, ahol minden gyermek hibázhat, lehetőség van a javításra, próbálkozásra.
- A pedagógiai munkában törekvés olyan munkaformák és módszerek alkalmazására, melyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

A fejlődés várható eredményei:

- Legyen a gyermek minden újra nyitott.
- Alakuljon feladattudata, kitartása, együttműködési készsége.
- Motiváltság jellemezze a feladatok elvégzését.
- Tanulási képességei, gondolkodási műveletei, kompetencia területei érik el az iskolakezdéshez szükséges érettséget.

5.3. Társas- és értékorientált közösségi tevékenység

Az óvodáskorú gyermeket érzelmei vezérlik. Az érzelmi nevelés óvodai nevelésünk folyamatában, tevékenységeiben komplexen jelenik meg.

Az érzelmi- és közösségi nevelés alapja a derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör, befogadástól az óvodáskor végéig. A gyermeket érzelmi biztonság és állandó értékrend vegye körül.

Az óvodai életben az életre való nevelés szempontjából a társas és közösségi tevékenységek fejlesztése, gyakorlása kiemelkedően fontos.

Ezen a téren találkoznak elsőként a gyerekek – a családból kikerülve – új problémákkal (idegen környezetbe való beilleszkedés, hasonló korú társakkal való együttműködés).

5.3.1. Befogadás (beszoktatás)

Befogadásunk négy területről történik:

- Bölcsődéből óvodába érkező gyerekek
- Családból érkező gyerekek
- Sajátos nevelési igényű gyerekek
- Kisebbségi és migráns családok gyerekei

Beszoktatásunk folyamatos, rugalmas. A gyermeki és szülői igényeket figyelembe vesszük. Hisszük és valljuk minden gyerek teljes értékű, bármelyik társadalmi rétegből, etnikumból érkezik, vagy sajátos nevelési igényű. Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol őszintén elfogadják, tolerálják és differenciált egyéni bánásmódot alkalmaznak vele szemben.

Beszoktatás fázisai

- Beiratkozáskor megismerheti a gyermek és a szülő az óvodapedagógusokat, dadusnéniket, az óvoda helyiségeit, udvarát.
- Minden egyes gyermek szülőjével kapcsolatfelvétel, a gyermekek otthonukban történő meglátogatása az óvodai élet megkezdése előtt.
- A szülők előkészítő munkájának támogatása szülői értekezlet keretében: napi óvodai élet bemutatása, átadás, búcsúzás körülményeinek megbeszélése, alapvető feladatok, az óvodai nevelés törekvései.

5.3.2. A befogadás mutatói

Befogadásnál az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédkészség (legalább beszédértés),
- önálló mozgáskészség.

5.3.3. Szocializáció

Tudatosan törekedni kell a közösségben zajló folyamatok, társas kapcsolatok és a közös tevékenységek kibontakoztatására. A gyermekek fogékonyak a mintaadó felnőttek és a hasonló korú társak példájának követésére.

A program komplexitása és négyes feladatrendszerre tagolódása révén nagyobb lehetőséget biztosít az óvodáskorú gyermekek kooperációs és kommunikációs képességeinek minél szélesebb fejlesztésére.

Minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez. A közösséget az egyének alkotják, meg kell tanulniuk egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat a közösségen belül megvalósítani. Arra neveljük őket, hogy értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az óvoda vonzóvá tételében az élménygazdag tevékenységek központi szerepet kapnak. A közös élmények, játékok, ünnepek nagyban segítik az óvodai élet megszerettetését. Jó légkörben, hangulatban a közösségi normák, szokások betartását sem érzi a gyermek kényszernek. Fontos, hogy a közösségi szokások egyértelműek legyenek. Legyen mód a gyakorlásra. Következetes legyen a nevelő ezen a téren, és jusson el a tudatosításig. A szokásoknak a gyermekek közötti jobb együttműködést és az egészséges életmódot kell segíteniük, és nem a mindenáron való rendfenntartást.

A gyermekcsoportban a demokratizmus azt jelenti, hogy a felnőttek ugyanúgy figyelembe veszik a gyermekek jogos kívánságait, mint ahogy a gyermekektől elvárják a felnőttek normáinak követését, a szokások betartását.

Cél:

Pozitív érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, kooperáció – kommunikáció erősítése a társas kapcsolatok létrehozásának érdekében. A gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének kibontakoztatása. Éntudatának alakítása, egyéni érdekeik, tulajdonságaik, képességeik fejlesztése a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kiegyensúlyozott légkör kialakítása beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolatának érzelmi kialakítása, megerősítése, pozitív attitűd átadása.
- Az óvodapedagógus és más dolgozóinak magatartása, kommunikációja, bánásmódja legyen modellértékű.

- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének, éntudatának és önérvényesítő törekvéseinek fejlesztése közös élmények felkínálásával.
- Elvárások (szokás- és normarendszer) egyértelmű megfogalmazása
- Értékek (emberi, természeti, társadalmi) megismertetése, azok tiszteletére nevelése, kiemelve a szülőföldhöz és családhoz való kötődést, hazaszeretetet, nemzeti identitástudatot, keresztény kulturális értékeket.
- Általános emberi értékeket és normákat elfogadó kommunikációs és kooperációs technikák megismertetése.
- Különböző élethelyzetekben, tevékenységekben teremtsen lehetőséget a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítésére.
- Együttéléshez szükséges erkölcsi és akarat tulajdonságokkal való megismertetés, mint:
  - együttérzés
  - segítőkészség
  - önzetlenség
  - figyelmesség
  - igazmondás
  - őszinteség
  - örömszerzés
  - tisztelet tudás
  - mások elfogadása, befogadása
  - önállóság
  - önfegyelem
  - kitartás
  - feladattudat
  - szabálytudat
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése a nevelés folyamatában a megfelelő szakemberek közreműködésével.

A fejlődés várható eredményei:

- Stabil társas viszonyal rendelkezzenek.
- Alakuljanak ki szociális érzelmeik.
- Ragaszkodjanak csoportjukhoz, óvodájukhoz, szűkebb és tágabb környezetükhöz (szülőföldjükhöz).
- Váljék igényükké a helyes viselkedésformák, szokások, szabályok betartása.
- Konfliktusos helyzeteket egyezkedéssel tudják megoldani.
- A csoportba érkező vendégeket (felnőtteket, gyerekeket) köszöntsék.
- Reális önismeretük legyen. Képesek legyenek önértékelésre, helyes önérvényesülésre.

5.4. Munka jellegű tevékenység

A gyermekeknek már óvodáskorban rá kell érezni a munka társadalmi hasznára, értékteremtő szerepére. A munka fejlesztő hatása a gyermek aktív tevékenységében rejlik.

Fontos pedagógiai szempont, hogy a gyermek munkakedvét ne szegje a túl könnyű vagy a túl nehéz feladat. A gyermekre rákényszerített munka eleve kudarcra ítéltetett. A munkát a gyermek önként, örömmel és szívesen vállalja, de vállalását rendszeresen, folyamatosan végezze, az óvónő és a dajka irányításával, illetve együttes tevékenységgel.

Az értékteremtő együttműködés, a csoportosan végzett munkánál a legjellemzőbb, legszembetűnőbb a gyermekek számára. Pl.: saját környezetük tisztántartása, díszítése,

játékok javítása, készítése, növényápolás, kerti munka, naposi munka, önkiszolgálás, megbízások teljesítése.

Valamennyi munkafajtánál közös vonás, hogy tényleges munkavégzést, tevékenykedést jelent a gyermek számára. A következetesen betartott szabályok segítik a szokásrendszer kialakulását és az akaratit élet fejlődését.

Az óvodai napirendhez kapcsolódó munkatevékenységek jól bővíthetők a családok időn munkáival. Pl.: gyümölcszsűret, őszi betakarítási munkák, befőzés, állatgondozás, népi hagyományokhoz kapcsolódó munka stb.

A nevelés folyamatában a munka segíti a tapasztalatszerzést, a környezet megismerését, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok alakulását (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság).

Cél:

Legyen képes minden olyan munka elvégzésére, amit testi épsége veszélyeztetése nélkül szívesen, önként el tud végezni, együttműködve társaival.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Különböző típusú munkatevékenységek tervezése, szervezése és azok feltételeinek biztosítása.
- Tudatos pedagógiai szervezés a gyermekkel való együttműködés.
- Értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális. A gyermeket önmagához mérten fejlesztő.
- Saját és mások elismerésére nevelés.
-

Fejlődés várható eredményei:

- Ismerjék a különböző munkaeszközök használatát, helyét.
- A gyermekek szeressenek dolgozni.
- Közösségért végzett munkába kapcsolódjanak be és vállaljanak benne feladatokat.
- Legyen kitartásuk az elvállalt feladatok befejezésére.
- Közösségért végzett munkafajták /teremrendezés, öltöző rendjének felelőse, mosdófelelős, fogkrémosztó, napos, természetsarok-felelős/ során tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás közt megosztani.

5.5. Szabadidős tevékenység

A gyerekek többsége egész nap az óvodában tartózkodik. Napirendjüket úgy kell összeállítani, hogy legyen módjuk szabad tevékenységet folytatni, önállóan döntést hozni, idejükkel gazdálkodni.

A felkínált tevékenységek révén egyre több lehetőségük lesz társadalmi környezetük megismerésére, kooperációs és kommunikációs helyzetek megélésére, finommotorikájuk, mozgásuk fejlesztésére, személyiségük alakítására.

Azáltal, hogy kitágul a gyermekek élet- és mozgástere, a szabadidős tevékenységek széles skálája tárul eléjük, fejlődik önállóságuk, kezdeményező készségük, döntési képességük.

Javul a kapcsolatteremtő, kommunikáló képességük azáltal, hogy a megváltozott közegben más nevelőkkel, gyermekekkel kerülnek kapcsolatba. Önérvényesítésükhöz fel kell venni velük a kapcsolatot, és az ott érvényes normákhoz alkalmazkodni kell, együttműködésre kényszerülnek.

Amennyire lehetséges a csoportok közötti átjárhatóságot biztosítani kell számunkra. Nemcsak a délelőtti folyamán, hanem délután is van lehetősége a gyermekeknek az óvónők által felkínált lehetőségek (megfigyelések, társas játék, filmvetítés, állatgondozás, növénygondozás, néphagyomány ápolását célzó tevékenységek, sport, mese-vers, barkácsolás, zene, tánc, stb.) közül szabadon választani.

Cél:

A gyermekek az egész óvodában és szűkebb társadalmi környezetükben mozogjanak otthonosan.

Az óvodapedagógus feladatai:

Átjárhatóság biztosítása a csoportok között a délelőtti és a délutáni órákban is.

Fejlődés várható eredményei:

- Szabadidejének felhasználásáról képes legyen önállóan dönteni.
- Magatartásuk bátor legyen „idegen” környezetben /más csoportokban /.
- Felszabadultan, bátran kommunikáljon és viselkedjen az óvoda területén.

6. KULTÚRAÁTADÁS

„Saját magyar jellemünk és szellemiségünk kifejlesztésére van szükségünk az európai kultúra valódi és örök értékeinek érvényesítése által. A mi európai feladatunk: embernek lenni magyarul.” (Makai Sándor)

Ember és kultúra elválaszthatatlan fogalmak.

Az óvodapedagógus az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva megismerteti a gyermekekkel a magyarság, a szülőföld, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét. A nemzeti-családi kultúra tárgyi és szellemi értékeit adja át.

A 3-7 éves korosztályhoz közelebb áll a kereső, ráismerő, tapasztaló, több szempontú megközelítés. A gyermeket egyszerre, egyidőben éri a különböző élmények, tapasztalatok, ismeretek. Ehhez alkalmazkodva a leghatékonyabb fejlesztés a tevékenységekben összefonódó, összekapcsolódó kultúraátadás.

A komplexitás nemcsak egy adott foglalkozáson belül fejeződik ki, hanem bármikor a mindennapi tevékenységekben. Az elképzelhető kapcsolatokat az óvodapedagógus vagy a

gyermek asszociációja teremti meg. A komplex foglalkozások egymáshoz kapcsolódó tevékenységekből tevődnek össze.

Az élménykört az óvodapedagógusnak kell biztosítania.

Sajátos nevelői magatartást kívánnak a komplex foglalkozások:

- Megbecsüli a gyermeket önmagáért.
- Bizalmat mutat a gyermekkel szemben, ezáltal önbizalmat ad, erősíti öntudatát.
- Szem előtt tartja az egyéni különbségeket.
- Önállóságra nevel, úgy hogy nem teszi meg a gyerek helyett, amit ő is el tud végezni.

A komplex foglalkozások lényege

- Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén.
- A foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. A komplexen összetartozó ismeretek és tapasztalatok egyszerre, egy időben jelennek meg.
- A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket. Az integrálás lehetőségei változatosak. Az óvodapedagógus dönti el, hogy tevékenység köré, képességfejlesztési feladatok köré, téma, eszköz köré vagy ünnepre készülődve, ünnep köré integrál.

A komplex foglalkozások rendszerének elemei

6.1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

6.1.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenység rendszernek, ezért kiemelt jelentőségű feladat.

Anyanyelvünk fejlesztése elválaszthatatlan bármely tevékenységtől és nevelési feladattól. A kommunikáció és kooperáció legfontosabb eszköze a nyelv, amely óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel.

Az óvoda tevékenységekkel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését.

A gyermekek életkora, a beszédfejlődés intenzitása és a beszédkapcsolatok szűkülése a felgyorsult világban – indokolja az anyanyelvi nevelés kiemelését.

A gyermekek beszédét meghatározza a család példája, a családi kapcsolatok minősége, a gyermek családi kommunikációs tapasztalatai. Fejlesztési feladatainknak először a család megismeréséből kell kiindulnia.

Az óvodások beszédfejlődésének természetes színtere a játék, ahol különböző élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba. A felvállalt szerepekhez hozzátartoznak a felnőttek beszédmintáinak utánzásai, reprodukálásai.

Hozzászoktatjuk a gyermekeket, hogy szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat. Lehetőséget teremtünk arra, hogy kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak.

A gyermekek beszédaktivitását teljes odafordulással, aktív figyelemmel és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseinkkel lehet ébren tartani. A tevékenységeket kísérő beszélgetések, a hétfői beszélgetős napok, a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékokban, az ösztönző, valóban érdeklődő óvónői magatartás segíti a szókincsük bővülését, a beszédminőség alakulását.

Cél:

Képesek legyenek tisztán, érthetően, tagoltan beszélni. Gondolataikat, kérdéseiket, vágyaikat tudják mondatokban megfogalmazni. Legyenek képesek egymás mondanivalóját végighallgatni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismertetni a gyermeket anyanyelvével, a kommunikáció különböző formáival (metakommunikáció).
- Beszélő környezet biztosítása, beszélgetésre nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felébresztése, fenntartása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el véleményüket
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- A beszédmegértés, beszédritmus, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása
- Ösztönözze a gyermeki kérdésfeltevéseket, válaszadásnál legyen figyelemmel a gyermeki világrkép, gondolkodás életkori sajátosságaira
- Helyes mintaadással és szabályközvetítéssel segítse a gyermek beszédfejlődését – kerülje a javítgatást.

A fejlődés várható eredményei:

- Örömmel, felszabadultan beszéljenek.
- Árnaltan fejezzék ki érzéseiket, gondolataikat.
- Beszédük tagoltsága, hangsúlyozása, hanglejtése feleljen meg a magyar nyelv követelményeinek.
- Rendelkezzenek életkoruknak megfelelő szókincssel, ismerjék a szavak jelentését.

6.1.2. Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai tartalom

A matematikai nevelés szoros kapcsolatban áll az életre neveléssel.

Sajátos színtere az óvodai tanulási folyamatnak. Meghatározó szerepet tölt be a gyermekek tevékenységében, képességfejlesztésében, érzelmi, akarat tulajdonságok alakításában, a közösségi érzés formálásában.

Az óvodapedagógusnak feladatai megoldásában építenie kell a gyermekkel való együttműködésre és a gyermeki aktivitásra. Olyan helyzeteket kell teremtenie melyekben a felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, önfegyelmét, intellektuális érzelmeit. Alakítania kell ítélőképességét, tér – sík és mennyiség szemléletét.

A matematikai nevelés tartalma elsősorban a természetben, játékokban, élethelyzetekben valósuljon meg. Ne csak ismeretek alkossák, hanem a gondolkodást fejlesztő cselekvéses és gondolati tevékenységek.

- Tárgyak személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmaz-képzések (kiválogatás, osztályozás, relációk, rendezés, irányított és szavakban történő összehasonlítás)
- Számfogalom előkészítése, alapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összehasonlítása, összemérése, halmazok számlálható tulajdonsága: tőszám, sorszám, halmazokkal végezhető műveletek)
- Tapasztalatok a geometria körében (építések, tevékenységek tükörrel, tájékozódás térben és síkban)

A módszerek megválasztását az óvodapedagógus dönti el. Általános szempont, hogy azt válassza, amelyik leghatékonyabban fejleszti a gyermeket. Döntésében vegye figyelembe a matematikai témát, fejlesztési területet, a gyermekek érdeklődési körét, fejlettségét, ismereteit, mozgáskészségét és igényeit. Egy-egy matematikai fejlesztési feladat konkrét megvalósulása, tartalma függ a kézbeadott eszközöktől. Ezek megválasztásához a matematikai tartalmat és a gyermek érdeklődési körét szükséges szem előtt tartani. Ilyen a tanulást segítő eszköz, lehet tárgy, mozgás, hang, különböző játék, személy és ezek kapcsolatai.

Cél:

Matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek által a külső világ tevékeny megismerése, azok alkalmazása tevékenységeikben. Alakuljon ki tér-, sík-, szám- és mennyiség fogalmuk, ítélőképességük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

- A komplex matematikai foglalkozásoknak, vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodniuk kell a gyerekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható eredményei:

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon mondják el: egymás állításának igazságát itélik meg.
- Képesek legyenek tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre.
- Használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- 10-es számkörben biztosan tudjanak műveleteket végezni.
- Tudjanak azonosítani különböző helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Jobbra-balra irányokat, helyeket kifejező névutókat különböztessenek meg.

6.2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások

6.2.1. Külső világ tevékeny megismerése – Környezeti tartalom

Környezeti nevelésünk tudatformáló, tapasztalatokat és ismereteket gyűjtő, a gyermek környezethez kapcsolódó pozitív viszonyát alakító tevékenység. Azoknak a szokásoknak és magatartásformáknak a kialakítása, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a gyermekek későbbi életviteléhez.

Lényeges jellemzője a gyermeket körülvevő természet és társadalmi környezet felfedezési, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása.

Szükséges, hogy tudatában legyünk annak, mennyire fontos számunkra a környezet egésze és helyi része. Közvetlen környezetünkkel mindennapos kapcsolatban vagyunk. Átélik állapotát, változásait, részesei, alakítói, felelősei és hatásának szenvedői is vagyunk.

A világ megismerhető analitikus és holisztikus módon. Az analitikus megismerési folyamatban a környezetnek csak kis része tárul fel előttünk, a holisztikus látásmód ráirányítja a figyelmet arra, hogy nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges tényező – a természetben minden összefügg egymással. Fontos nevelésünkben, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet. Ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják és tartásukban tisztelik, hogy minden élőlénynek joga van az élethez. A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda dolgozóinak és a szülőknek mintaadó, környezetvédő magatartása.

Cél:

Szerezzenek tapasztalatokat önmagukról, az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükről. Váljanak képessé önálló véleményalkotásra a környezet alakításában.

Alakuljon ki a gyermekekben a környezet megóvása és szeretete, a környezettudatos magatartás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek, élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükről, segítse elő döntési képességeik fejlődését.
- Ismertesse meg a szülőföld jellegzetességeit, értékeit, néphagyományait, helyi hagyományait, a családi és tárgyi kultúra értékeit, ösztönözze a gyerekeket ezek szeretetére, védelmére.
- Alapozzon meg a fenntarthatósághoz kapcsolódó környezetbarát szokásokat, pl. szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás a vízzel, villannyal, papírral.
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezze meg.
- Biztosítsa a feltételeit, hogy az óvodában élősarok, konyha vagy virágoskert működjön.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukkal kapcsolatban /lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésük időpontja, helye, óvoda neve/.
- A gyermekek szimbólumok segítségével megtanulják az évek, évszakok, hónapok, hetek, napok és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek ciklikusságát.
- Környezeti nevelés témái közé beépített környezetvédelem jeles napjait ismerjék.
- Alakuljon ki bennük gyűjtőgető szenvedély.
- Állatokról, növényekről legyenek alapvető ismereteik.
- Legyenek gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerjék a közlekedési eszközöket.
- A gyermekek ismerjék a környezetükben lévő fontosabb intézményeket, település nevezetességeit.
- Legyen ismeretük a betegellátás feladatairól, tudják megnevezni testrészeiket, ismerjék érzékszerveiket, ezek funkcióit, védelmét.

6.2.2. Művészeti tevékenységek

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése, az egyetemes emberi kultúra megismerése már kisgyermekkorban elkezdődik.

A művészeti tevékenységek célja, a gyermeki személyiségfejlesztése komplex esztétikai élmények, tapasztalatok által. A kisgyermekkor esztétikai nevelés komplex hatásrendszer. Általános feladat az esztétikai élmények iránti vágy megalapozása, az esztétikai szemlélet módszeres formálása.

Az óvodapedagógusnak alakítania kell a gyermeki kreativitást: az alkotó gondolkodást és cselekvést. Tevékenységek által erősítenie kell az esztétikumot létrehozó és befogadó ember

fejlesztését. Művészetek esztétikája mellett kell ismerkedtetni a gyermeket a mindennapok esztétikájával.

A művészeti tevékenységek köre tartalmában három területet foglal magába:

Mese – vers, vizuális tevékenység, ének – zene.

Személyiségre ható komplexitás mellett, tartalmi komplexitást is képviselnek. A tevékenységek megszervezésekor figyelembe szükséges venni a gyermekek eltérő adottságait, esztétikai fogékonyságait a különböző művészeti ágakkal szemben, valamint az egyes gyerekek családjában tapasztalt tradíciókat illetve hiányosságokat.

A művészeti tevékenységek sajátos óvodapedagógusi modellt kívánnak. Legyen mintaadó, sokszínűsége, elfogadásra törekvő, vezesse alkotó kíváncsiság. Irányítsa a gyerekek figyelmét a világ jelenségeire. Ügyeljen az esztétikai érzelmek kialakítására.

A külső irányítása nem lehet fárasztó és kimerítő, készítse a kisgyermeket bizonyos lelki, szellemi erőfeszítésre az esztétikai jelenségek felfedezése során.

Mesélés – verselés

A mesélés - verselés kezdeményezés a szóbeliség kitüntetett alkalma, szorosan összefonódik az anyanyelvi fejlesztéssel. Lényege spontán és játékos jellegében rejlik.

Célja megalapozni a későbbi olvasóvá válást. Pozitív érzelmi-értelmi-erkölcsi személyiségjegyek kialakulásával segíteni a gyermek harmonikus személyiségfejlődését. Az irodalmi élmények hatására fejlődnek a gyermek esztétikai érzelmek, melyek formálják magatartását, és cselekvésre ösztönzik.

Mint minden nagy művészet, egyszerre tanít és szórakoztat. A mindennapi mesés helyzetekben a gyermek a játékhoz hasonlóan transzcendens módon éli át a valóságot. A mese ugyanúgy építkezik, ahogy a gyermek gondolkodik. A világot kettéosztja: sötétség – világosság, jóság – gonoszság.

A hősök mind egyarcúak, így könnyű a gyermeknek azonosulnia velük. A gyermek észrevétlenül vesz át erkölcsi normát, magatartásformát és tanul konfliktust kezelni, megoldási módokat találni.

Fel kell kutatni és megismertetni a gyermekekkel a mai magyar líra gyöngyszemeit. A bárhol, bármikor előadható mese vagy vers segíti a spontaneitást, motiválólólag hat, fejleszti a megértő, beleélő, érző képességeket és a gondolkodó, kíváncsi beállítódást.

A verselés-mondókázás a gyermek fejletlen beszédszerveit edzi, fejleszti beszédlegzését, ritmusérzékét, belső képalkotását.

Az óvodapedagógusoknak rendelkezniük kell fejből előadható egyéni repertoárral.

A mesehallgatás intim állapot. A mesesarok megfelelő helyet tud teremteni az előadásra, eljátszásra, eszközök elhelyezésére. A bábozás, dramatizálás segítségével megvalósítható az a féle komplexitás mely biztosítja az irodalmi anyagok többféle feldolgozását, gyakori ismétlését. A dramatikus nevelést intenzíven kell használni.

Ez a módszer segítséget nyújt – adaptált programunk fő feladatának tekintett – együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésében.

A drámajátékok gazdagítják a nevelőmunkát, a szabadidő eltöltését, színesebbé teszik a különböző tevékenységeket. Viselkedési bátorságot nyújtanak a társadalmi gyakorlatban az óvodás korú gyermekek szintjén.

Cél:

Legyenek képesek irodalmi élmények befogadására és reprodukálására, saját vers-, mondóka- és mesealkotásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása (népi- mesék, hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondák, - a klasszikus és kortárs irodalomból egyaránt).
- Megteremteni a mesehallgatás, mondókás-verses együttjátás örömet.
- Mesekuckó kialakítása, nemcsak mesélésre, hanem bábozásra, dramatizálásra is, egy helyen tárolt eszközökkel.
- Mondókák - versek - mesék segítségével fejleszteni a gyermek nyelvi képességeit.
- Mozgással, ábrázolással kombinálható önkifejezési módok felkínálása a mesélés – verselés terén.

A fejlődés várható eredményei:

- Szívesen és önként hallgassanak mesét, verset, mondókát vagy elbeszélést.
- Maguk is kezdeményezzenek mesélést, verselést, mondókázást.
- Használják a mese nyelvi fordulatait, kifejezéseit.
- Önként vegyenek részt a bábozásban, dramatizálásban és ők is kezdeményezzenek.
- Nézegessék szívesen kedvenc képeskönyveiket és meséskönyveiket.
- Számukra ismeretlen szavakkal bővüljön szókincsük.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés az óvodai nevelés szerves része. Célja a gyermeki élmények és tapasztalatok rendszerére épülő és az egyéni érettségi szinthez igazodó személyiségfejlesztés. A személyiségfejlesztés komplex módon (testi, értelmi, szociális területen) fejti ki hatását. A vizuális tevékenységek fejlesztik az érzékelést, a látásélesség fejlődését. A forma, méret, és tárgyak elhelyezkedésének felfogása fejleszti a tér észlelést, a térben való tájékozódást – irányokat. Emlékképek felidézésével, a megfigyelt és elképzelt jelenségek „újraalkotásával” fejleszti az emlékezetet és a képzeletet. Az óvodapedagógus tudatos munkája nyomán fejlődik a gyermek szándékos és önkéntelen figyelme, szín – forma ismerete. Az alkotó – alakító cselekvés útján hatékonyan kell fejleszteni a gyermekek gondolkodását, problémamegoldó képességét, erősíteni a magasabb rendű érzelmek (esztétikai, intellektuális) megjelenését, fejlődését. A feladattudat, feladattartás fejlődését segíti a vizuális és munkatevékenységek összehangolása, a szokások korai alakítása.

Az ábrázolás, mintázás, kézművesség területek-tevékenységei által tökéletesednek a finommozgások, finomodik a szenzoros koordináció. Vizuális tevékenységekben a közös élmény hatásfokozó. Segíti a gyermekeknek önmagukról alkotott képének kialakulását (testséma, énkép) valamint a szociális érzelmek kiteljesedését. A kreativitás magas szintjének eléréséhez óvodás korban kell elindítani minden gyermeket. A fejlesztés tartalma (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka) legyen a korosztálynak mindig megfelelő. Törekedni kell a műalkotások, népművészeti elemek, nemzeti szimbólumok megismertetésére.

A különböző anyagokkal, technikákkal való ismerkedések bővíljenek vizuális játékok megismerésével is. Ezek a játékok kitűnően fejlesztik a gyermeki képességeket (belelátás, összeállító – rekonstruáló, megfigyelést fejlesztő képességek).

A komplex foglalkozásokon uralkodjon műhelyhangulat. Az óvodapedagógus biztosítsa élmények, intenzív tapasztalatok szerzését. A különböző jó minőségű anyagok és eszközök megszokott, nyitott polcokon álljanak a gyerekek rendelkezésére egész nap.

Cél:

Legyenek képesek a gyerekek élmény-és fantáziaviláguk képi, szabad önkifejezésére. Ismerjék az alapvető technikákat és az eszközök használatát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportszoba kialakításánál vegye figyelembe a gyermeki igényeket.
- Biztosítsa az esztétikai környezetet.
- Vizuális eszközöket, anyagokat helyezze elérhető közelségbe, gondoskodjon róla, hogy bármikor használhatók legyenek.
- Műhelyhangulat kialakítása.
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására, biztosítva a komplexitást, a tevékenységek tartalmának integrációját.
- Ismertesse meg a gyermeket az eszközök használatával, technikai alapelemekkel és eljárásokkal.
- Biztosítson lehetőséget a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására

A fejlődés várható eredményei:

- Fedezzék fel, hogy a világon minden ábrázolható, megjeleníthető.
- Örömmel, önállóan is ábrázoljanak.
- Ismerjék a színeket, tevékenységeikben változatosan használják.
- A tevékenységeknél használt eszközök, anyagok tulajdonságait, használatuk módját ismerjék meg.
- Biztonsággal használják az ollót, eszközöket, egyszerű formákat önállóan vágjanak ki.
- Tudjanak hajtogatni, ragasztani, papírelemek és más anyagok felhasználásával, képet, egyszerű játékot tervezni, készíteni.
- Legyen igényük az alkotásra és az esztétikai élmények befogadására.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének-zenei nevelés célja a néphagyományokra épülő zenei anyanyelv kialakulásának megalapozása.

A néphagyomány ápolása azért is indokolt, mert a gyermek a mondókákat és a gyermekdalokat ugyanolyan észrevétlenül sajátítja el, mint anyanyelvét. Másrészt, mert a néphagyomány a zenét a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé. Amikor a gyermek énekel vagy dallamokat talál ki, játékos zenei alkotása magyar nyelvi és zenei sajátosságokat tükröz.

Az óvodáskorú gyermek zenei élményei kiteljesítik személyiségét, alakuló, formálódó, érzelmi, akarati, gondolkodásbeli, kommunikatív tulajdonságait. Fejleszti belső hallását, képteremtését, mozgáskoordinációját, térben való tájékozódását, önmegvalósító képességét.

Az ének-zenei tevékenység tartalma: mondókák, dalok, körjátékok, néptánc, hangszeres játék, zenehallgatás, képességfejlesztés (ritmusérzék, hallás, mozgásfejlesztés, zenei alkotóképesség fejlesztés, zenei emlékezet, zenei kreativitás).

A közös mondókázás, éneklés, zenehallgatás, néptánc elmélyítik, és komplexebbé teszik a művészi élményeket. A nap bármely időszakában játékot nyújthat a zene ritmusa, a ritmikus mozgás és a tánc. Komplex foglalkozások keretében kell fejleszteni Forrai Katalin által kidolgozott ének-zenei képességeket.

A népzene ritmus és dallamvilága iránt igen fogékonyak az óvodáskorú gyerekek. Hatékonyan fejleszti zenei és mozgás készségüket. A magyar néptáncok változatos és gazdag típusaiból leginkább a forgós, ugrós motívumokkal ismertetjük meg a gyerekeket. Egyszerű ritmusképletei, lüktetése, zenéje könnyen elsajátítható alapformák.

Fontos, hogy legyen a táncban is egy „alapszókincsük”, amit bármikor kedvük szerint előhozhatnak magukból. A tánc eredeti funkcióját megőrizni: örömből-bánatból fakadó használat, testi-lelki gazdagodás. Zenehallgatás során a különböző nemzetiségi, etnikai gyermekdalok által erősíthetjük a gyermekek hovatartozását.

Cél:

Képesek legyenek közös mondókázásra, éneklésre, az énekes játékok örömeinek átélésére. Tudjanak tiszta szövegkiejtéssel énekelni, mondókázni csoportosan és egyénileg is. Képesek legyenek a néphagyományokra épülő zenei anyanyelv elsajátítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása (énekes népi játékok, kortárs művészeti alkotások).
- Zenei képességek fejlesztéséhez megfelelő eszközök biztosítása (hallásfejlesztés, ritmusfejlesztés, mozgásfejlesztés, zenei alkotóképesség fejlesztése).
- Táncos mozdulatok, néptánc elemeinek felhasználásával a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismerjenek több népi dalos játékot, mondókát és gyermekdalokat.
- Biztonsággal és szívesen használják a ritmushangszereket.
- Ismerkedjenek meg egyszerű tánclépésekkel, népdalokkal.
- Néhány perces hangszeres muzsikát és gépi zenét is figyelmesen tudjanak hallgatni.
- A feladatokat a játékban vállalt szerepeket önállóan oldják meg.
- Különböztessék meg a zenei fogalompárokat.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Vállalkozzanak önálló éneklésre.
- Találjanak ki rövid hangterjedelmű dallamokat.

6.3. Az egyén társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő tevékenységek

6.3.1. Mozgás, mindennapi testnevelés

A testi fejlesztés lényeges eleme az óvodai nevelésnek. A napi rendszerességű, minél hosszabb idejű szabad levegőn tartózkodás biztosítja az óvodáskorú gyermekek egészséges testi fejlődését. A mozgásos tevékenységek célja a gyermeki mozgásfejlődés elősegítése, mozgáskészség kialakítása, mozgásműveltség megalapozása; fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.

Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A testnevelés hatással van az egész gyermeki személyiségre. Fejleszti nagymozgását, motoros képességét, kondicionáló képességét (erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség), koordinációs képességét (egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakcióképesség, téri tájékozódó képesség, mozgásérzékelés), finommotorikáját, testsémáját. Változatos, örömteli gyakorlati formákkal, játékokkal segítjük elő rendszeres, egészségfejlesztő testmozgásukat. A testnevelési játékok segítséget nyújtanak a gyermekek szabálytudatának fejlesztésében. A mozgásos tevékenységek által fejlődik akarati életük, kitartásuk, alkalmazkodó képességük nő, jellemük erősödik.

Ezek a területek hatékonyabbá teszik a gyermekek iskolára való testi felkészítését.

A finommotorika fejlesztését a kéziszerek változatos alkalmazásával, a tartáshibák megelőzését pedig a gyakran végzett játékos, tartásjavító, lábboltozat erősítő gyakorlatok végzésével érhetjük el.

Az vízhez szoktatással nő a gyermekek edzettsége, teherbíró képessége.

A mindennapi testnevelés objektív feltételei közül kiemelten kell foglalkozni a megfelelő hely biztosításával a szabadban, a csoportszobákban, tornaszobában. Változatos anyagú területeken, különböző testi képességeket fejlesztő mászóakák jó alapon szolgálnak a spontán és irányított mozgásfejlesztések (kötetlen-kötelező foglalkozások) megszerzéséhez.

A hosszabb séták, kirándulások, erdei gyalogtúrák nemcsak a környezeti nevelést, hanem a testi nevelést is jól szolgálják.

Cél:

Ismerjék és sajátítsák el azokat a mozgásokat, amelyek megalapozzák mozgásműveltségüket, mozgáskészségük fejlődését. Képesek legyenek a szabályok betartására, figyeljenek társaikra. Sikeres feladatmegoldások, mozgások eredményeként önbizalmuk, kitartásuk, erejük, ügyességük, teherbíró képességük, állóképességük életkoruknak megfelelő legyen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapi testnevelést, időjárástól függően a szabadban kezdeményezze.
- Biztosítsa a gyerekek szabad mozgástevékenységének feltételeit.
- Változatos eszközök és a gyerekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé – az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével -, hogy a mozgás örömet jelentsen minden gyermek számára.

A fejlődés várható eredményei:

- gyermeki szervezetük arányosan és sokoldalúan fejlődjön,
- motoros és testi képességeik fejlődjenek,
- erősödjön vázizomzatuk,
- alakuljon ki a helyes testtartásuk,
- fizikai állóképességük, ügyességük fejlődjön,
- alakuljon megfelelően nagy és finommozgásuk.

7. A NEVELÉS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI

7.1. Tervezés

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva lehet megtervezni. A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással kölcsönhatásban valósítható meg.

Az óvodai nevelés képességek fejlesztésére irányul, azaz az ismeretek alkalmazására tevődik a hangsúly.

A tudatos pedagógiai tevékenység igényli a tervszerű, bizonyos mértékig előre elgondolt tervezést. Folyamatosan kell formálni a tervezési munkát, hogy a gyermeki önkéntesség maximális figyelembevételével segítse az óvónőnek a biztonságot jelentő, tudatos felkészülést, odafigyelést.

A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy a fejlesztést – éves, negyedéves periódusokban - az óvónők átgondolják. Konkrét formában tervezni egy vagy kéthetes periódusokban célszerű.

Egy-egy csoportnak a tervét a csoporttal foglalkozó óvónők az óvodavezető irányításával közösen készítik el, annak érdekében, hogy a követelmények valamennyi gyermek számára teljesíthető és fejlesztő hatású legyen.

Tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem minél több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre tevődik a hangsúly.

Az óvónők az adott csoportra és nem korosztályokra terveznek. A nevelés folyamatosságát könnyebb biztosítani, ha felmenő rendszerben az óvodáztatás időszakában ugyanazon nevelők foglalkoznak a csoporttal.

Nevelőváltásnál a tervezéshez át kell tanulmányozni az előző évi, gyermekekre vonatkozó feljegyzéseket.

A csoportvezető óvónők kompetenciájába tartozik eldönteni, hogy a nevelési évet hogyan szakaszolják. Ők döntenek el, hogy a nevelési év kezdetén mennyi időt hagynak az óvodához, csoporthoz szoktatásra, a gyermekek spontán tevékenységekben, játékban való megfigyelésére, és mikor kezdik el a gyermekek nevelésében a komplex foglalkozások rendszerét alkalmazni.

Ajánlatos erre a feladatra a kisebb gyermekeknél két hónapot, a nagyobbaknál egy hónapot biztosítani.

A hosszú távú terv szakaszolásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni a nyári időszak más jellegét. A nyári időszak kiemelését az indokolhatja, hogy a gyermekek többsége ilyenkor nem jár óvodába. A gyermekek nyári szünete, az óvónők szabadságolása csoport összevonást igényel. Ez a forma nevelési szempontból nagy előnyöket jelenthet, ha a gyermekek nyári életmódját az óvónők együttműködve, céltudatosan tervezik, szervezik.

A hosszú távú tervezés rendező elvei

- Az óvodában a tevékenységek alapritmusát az évszakváltás adja, melyeket ünnepek és hétköznapok tagolnak.
- A tevékenység központi óvodai nevelésben a gyermeki tevékenységeket és ezen belül a fejlesztést mindig a 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük, és integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket. Az ismeretek koncentrikus és lineáris bővítésére való törekvést a tevékenységeknek tükrözniük kell.
- Az óvónőknek az életkor-specifikus tevékenységek megtervezésekor figyelembe kell venniük a nevelési programban felvázolt alapelveket, a gyermekek szociokulturális hátterét, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (BTMN, SNI, HH, HHH, etnikai kisebbség, tehetséges) sajátosságait. Továbbá a választott program irányelveit, a nevelés feltételrendszerét és az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat.
- Az óvónők tervezéskor a fokozatosság, folyamatosság elvét követik.
- A tervet – ha központi utasítás másképpen nem rendelkezik – a nevelőtestület által elfogadott csoportnaplóban rögzítik.

Rövidtávú tervezés

- Az óvónők tudatosan tervezik a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.
- Az éves terv alapján két hétre lebontva konkretizálják a tevékenységeket, a komplex foglalkozásokat. A tényleges feladatokat a gyermekek folyamatos megfigyelése, tevékenységük elemzése, a gyermekek élményanyaga, tapasztalatai, igényei, és az aktualitás alakítja.
- A rövidtávú tervben a személyiség fejlődése, fejlesztése már konkrét formát ölt.

- A rövidtávú terv egyben a nevelő vázlata is, ezért a nevelési, szervezési feladatok elvét is tartalmazza.
- Ez a terv sem képez forgatókönyvet a mindennapokban. A gyermekek spontán tevékenységei naponta alakíthatják a tervet. A kéthetes ciklusban felvázolt terv bővíthető, átformálható, elhalasztható. Fontos szempont, hogy a spontán gyermeki megnyilvánulásokat rendszerbe foglalja az óvónő, hogy segítsék, és ne tördeljék a nevelés folyamatát. A tervezett feladatokat esetenként módosítva, de egységes koncepcióba kell foglalni. Nem válhat parttalanná a fejlesztés.
- A rövidtávú tervet is a csoportban dolgozó óvónők készítik el, de a szabadidős és munkajellegű tevékenységek miatt fontos összehangolni a tervet a többi csoportban dolgozó óvónőkkel, dajkákkal. Az együttműködést szükséges napra lebontva konkretizálni, mivel egy adott időszakban a gyermekek több helyszínen tevékenykednek.

7.2. A nevelés szervezeti és időkeretei

Az óvodai csoportok kialakítása

A gyermekek összetétele, az intézmény feltételrendszere, az óvodapedagógusok beállítódása alapján szervezhető az óvodában – egy nevelési évben is – homogén és heterogén életkorú csoportok.

A tevékenységközpontú óvodai program 4-es feladatrendszerének megvalósítása igényli az év illetve a nap bizonyos szakaszaiban a csoportszerkezetek időlegesen felbomlását. A szabadidős tevékenység alatt pl. egyazon időpontban több helyszínen, más korosztállyal – csoporttal együtt tartózkodhat a gyermek.

Ennél az óvodai programnál célszerű homogén csoportok kialakítása, hiszen a gyermekeknek egyes napszakokban módjuk van átélni a vegyes életkorú csoportok által felkínált spontán nevelési lehetőségeket is. A választott csoportformát az óvoda éves terve egyértelműsíti.

A gyermekek csoportba sorolása történhet:

- életkor,
- fejlettség,
- és más speciális szempont szerint.

A harmonikus személyiségfejlődés szempontjából előny, ha a normál fejlődési ütemű és a sajátos nevelési igényű gyermekek együtt nevelkednek. A nevelőnek értékelnie kell a „másság” megtapasztalásának a szocializációs előnyeit is.

A fenntartó és a szülők együttes igénye alapján az óvodában vallási alapon is szervezhető csoport. Ezeknek a csoportoknak a gyermeki joggyakorlást és nem a megkülönböztetést kell tükrözniük.

A csoportlétszám kialakításánál a törvényben meghatározott csoportnormákból (férőhely, maximum-minimum létszám stb.) kell kiindulni. Osztatlan csoportok esetén a gyermekeket úgy kell összeválogatni, hogy a kortárskapcsolat előnyeit megtapasztalhassa a gyermek. Nem és életkor szerint is legyen partnere a csoportban. Az óvodában az osztott csoportok

mellett sokszor szükséges kialakítani egy-két részben osztott csoportot is. Az ilyen csoportba legcélszerűbb fejlettség szerint összeválogatni a gyerekeket.

7.3. A nevelés időkeretei - napirend, hetirend

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. Az egészséges életritmus, a megszokott tevékenységek sorrendje erősíti a gyermek biztonságérzetét, és segítik az „időben” való tájékozódását.

Rendező elv a napirend megtervezéséhez:

A napirend a gyermeki szükségletekhez igazodva segítse elő egészség-nevelésüket, harmonikus személyiség-fejlesztésüket:

- A mozgást és a pihenést célzó tevékenységek optimálisan váltsák egymást. Elégítse ki a mozgásigényt, és adjon lehetőséget regenerálódásra.
- A tevékenységek között legfontosabb a játék, amelynek kitüntetett szerepet kell biztosítani.
- A napirend értékmérője, hogy mennyi időt biztosít a gyermeknek a szabadban tartózkodásra, nyáron és télen egyaránt.
- Fontos, hogy a napirend biztonságot, támpontot és állandóságot adjon a gyermeknek, hogy segítse a szokásrendszer kialakulását. Ugyanakkor rugalmas és folyamatos legyen, kerülje a felesleges kötöttségeket.
- A napirendbe természetes módon épüljenek be a gondozási, étkezési feladatok, helyi szokások és igények.
- A napirend a gyermeki igények és az évszakok váltakozása szerint módosul.
- A napirendben az egyes tevékenységek időigénye rugalmasan kezelhető.
- A tevékenységközpontú óvodai nevelés programja megkívánja, hogy a napirend bizonyos részeit összehangolják a csoportok. A szabadidős tevékenységek „felügyelete”, a közösen használt munkaeszközök, a valamennyi csoport által használt helyiségek zsúfoltságának elkerülése és jobb kihasználása igényli az ilyen jellegű egyeztetéseket.

1. A napirend általános időkerete 11 órás óvodai nyitva tartásnál:

- Játék és szabadidős tevékenység	6 óra
- Étkezés, pihenés	3 óra
- Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra
- Komplex foglalkozások naponta	10 - 35 perc /fejlettségtől függően az óvónő kompetenciájába tartozik /

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények és az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

2. Minta a komplex foglalkozások elrendezésére

	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc
Hétfő	Mesélés – verselés	Mozgás
Kedd	Mozgás Mesélés – verselés	Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai tartalom
Szerda	Mozgás Mesélés – verselés	Rajzolás, mintázás, kézimunka
Csütörtök	Mozgás Mesélés – verselés	Külső világ tevékeny megismerése – Környezeti tartalom
Péntek	Mozgás Mesélés – verselés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével a foglalkozások és időkeretei megváltoztathatók.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolatok kiépítése a különböző nevelési szintekkel, fenntartóval, szakmai és társadalmi szervezetekkel az óvoda hatékony működéséhez elengedhetetlen. A kapcsolat kialakításában és fenntartásában fontos, hogy az óvoda nyitott és kezdeményező legyen. Lehetőség szerint törekszünk külhoni magyar óvodákkal való szakmai kapcsolat kialakítására.

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír az a két szintér, ahol a gyermek él, ahonnan érkezik az óvodába, illetve ahová kerül az óvodából. Ez a két szintér az óvoda és az iskola.

8.1. Kapcsolat a családdal

A gyermek nevelése, társadalmi lényé formálása a szülő elemi joga és kötelessége. Az intézményes nevelés a személyiségfejlődés szempontjából meghatározó, de a szakirodalom a szocializáció folyamatában ma is a családot tekinti dominánsnak. Az óvoda a kitarulkozó társadalmi környezetet jelenti a gyermeknek. Meghatározó szerepe van a szülőről való leválás, önállóság és az ismeretszerzés folyamatában. A gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha a családi háznál megerősítést nyernek. Ez megfordítva is igaz. A gyermek fejlődéséhez tehát elengedhetetlen a két nevelési szintér összhangja, együttműködése.

Az óvoda alapvető feladata

- Figyelembe kell venni a családok sajátosságait, szokásait.
- Szülőkkel való kapcsolattartás formáinak kimunkálása, igény szerinti módosítása
- Tartalmas együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szüleivel (SNI, HH, HHH, BTMN, etnikai kisebbség, tehetséges) és az eltérő kultúrát képviselő szülőkkel.

- Megkülönböztetett, tapintatos, empátikus viszony építése a sajátos nevelési igényű gyermekek, a krónikus, tartós betegséggel, 1-es típusú diabétesssel és fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek szüleivel.
- Valamennyi szülői rétegben az érdeklődési körükhöz viszonyuló segítségnyújtás, felvilágosító munka, információcsere, érdekek és értékek egyeztetése.

Az óvoda éves terve tartalmazza azokat a rendező elveket, melyek a kapcsolattartásban a hatékonyságot segíti elő. Pl. szülői érdekképviseltek működtetése, értekezletek, rendezvények körvonalazása, a családokkal együtt tervezett szabadidős programok, kölcsönös segítséget a nevelési-gondozási feltételek biztosításában stb.

- Az óvónőknek a legnagyobb hangsúlyt azokra a kapcsolattartási formákra kell helyezni, melyek a család-óvoda átmenet okozta szorongást, félelem feloldását segítik.
A szülőkkel meg kell ismertetni az óvodai nevelési programot, az óvoda működési rendjét. Elő kell készíteni közösen a gyermek óvodába szoktatását, az óvoda megszerettetését.
- Az óvodáskor második szakaszában legalább ennyire fontos, hogy a szülő átlássa, hogy tankötelezettségi korba lépésnél milyen mutatók indokolják 6 éves korban az iskolakezdést. Ilyen jellegű ismeretekre a szülő csak akkor tud szert tenni, ha folyamatosan kapja az információt gyermekéről, és rendszeresen konzultál a szülő – óvónő.
- A szülői igények, érdekek számbavételét az óvoda szolgáltató jellege is indokolja. Amennyiben az alapfunkció nem sérül, igyekezni kell a szülői igények kiszolgálására, legyen az szociális vagy tehetséggondozó, felzárkóztató jellegű.
- Az óvónők kompetenciájába tartozik – az óvoda éves terve alapján – kimunkálni a család-óvoda formális és informális kapcsolatait. A konkrét formákat a csoportok éves terve rögzíti, a hatékonyságot az óvónők a kiértékelésnél elemzik.
- A szülőkkel való kapcsolattartás formái: családlátogatások, szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt napok, nyílt ünnepek.

8.2. Kapcsolat az iskolával

Az óvoda-iskola közötti átmenetet megkönnyíthetik az óvónők, ha már óvodás korban gyakran elviszik a gyermekeket az iskolába. Az itt szerzett élményeket a gyermekek beépítik játékukba, így oldják szorongásaikat. Az óvónők, ha jól használják ki játék közben a spontán gyermeki megnyilvánulásokat, annyi információt nyújthatnak, hogy iskolába lépéskor megszűnik félelmük.

- A zökkenőmentes átmenet sarkköve, hogy rendelkezzenek a gyermekek azokkal a készségekkel, képességekkel, amelyekre az iskola építeni tud. A megfelelő iskolakészültségi állapot a gyermek továbbhaladása szempontjából elengedhetetlen. Az óvónőknek ismerniük kell az iskolai programot.
- Az óvodáknak a „szakvélemény” kialakításakor a gyermeki ismeret és magatartás elemzésén túl azt is elemeznie kell, hogy van-e olyan családi háttere amely átsegíti a gyermeket az akadályokon. Ideális családi háttér nélkül csak önálló, szociálisan érett, és jó képességű gyermekeknek van esélyük a továbbhaladásra.
- A kapcsolattartásban szempont, hogy az iskola továbbfejlessze az óvoda által felvállalt speciális, helyi értékeket. Az iskola-óvoda kapcsolattartásánál fontos, hogy a két

intézmény indokolatlanul ne bírálja fölül egymás döntéseit. Az iskola ismerje azokat a szempontokat, melyek alapján az óvoda a gyermekről a szakvéleményt kiállította. A beiskolázás csak abban az esetben történjen meg, ha az óvoda azt javasolja.

- Az óvodáskorban megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépéshez szükséges készségek, képességek. Ebből az időszakból azonban az iskoláskor előtti év megkülönböztetett szerepet kap.

Ekkor célirányosabbá válik az iskolai életmódra nevelés, és konkrétabbá az óvónő-tanítónő között a kapcsolattartási forma. A kapcsolatot a tervszerűség jellemzi.

8.3. Kapcsolat a bölcsődével

A bölcsődével való kapcsolat a helyi adottságok tükrében alakul. Amikor az első gyermekek megérkeznek az óvodába, az együttműködés valódi tartalmat kap. Szándékunk szerint a bölcsődébe járó gyermekek szüleit gyermekeikkel együtt meghívjuk az óvoda által szervezett nyílt napokra, tájékoztató szülői értekezletre. Tervezzük, hogy az óvodapedagógusok is ellátogatnak a bölcsődébe, ismerkednek a bölcsődei élettel. A bölcsődei gondozónőkkel folytatott tapasztalatcsere az érkező gyerekek fogadását megkönnyíti.

A befogadás gondos előkészítését a bölcsődés gyermekeknél is érvényesítjük. Arra fogunk törekedni, hogy a bölcsődei csoportba járó gyermekeket együtt, egyszerre fogadjuk.

8.4. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A közművelődési intézményekkel történő kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismeretekhez juthatnak, melyeket az óvoda nem tud nyújtani. Az ilyen jellegű intézmények programjai érintik a nevelőket, szülőket, gyerekeket egyaránt és a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálja a gyermekeknek.

A művelődési házak, könyvtárak, múzeumok általában a „művészetek nyelvén szólítják meg” a gyerekeket. Fontos tehát, hogy a gyermekek- az életrendjükhöz igazodó programok esetén – rendszeresen látogassák ezeket az intézményeket. A kiállítások, a könyvtári beszélgetések, mesedélutánok, játszóházi programok, társadalmi ünnepek kapcsán szerzett ismeretek meghatározók a személyiségfejlődés folyamatában.

8.5. Kapcsolattartás a fenntartóval

A fenntartóval való kapcsolattartás az intézmény menedzselése, a funkciók maradéktalan ellátása szempontjából elengedhetetlen. A törvények, rendeletek egyértelműen megfogalmazzák, hogy a település önkormányzata – fenntartói minőségben – milyen ellenőrzési, beszámoltatási kötelezettségeket róhat az intézményre. Ezeknek a kötelezettségeknek az óvoda igyekszik úgy eleget tenni, hogy teljes kép alakuljon ki az óvodai nevelésről, és a nevelés feltételrendszeréről.

Az oktatási törvény néhány óvodásokat érintő speciális esetben a polgármestert, jegyzőt vagy a gyámügyi előadót jelöli meg „felelősként”. (Pl. sérült gyermekek speciális

intézménybe történő elhelyezése, tanköteles korba lépő gyermekek beíratása stb.) Ezeknél az eseteknél az óvoda – fenntartó konzultációja, a munka koordinálása elengedhetetlen.

A társadalmi környezettel való kapcsolattartás szempontjából meghatározó szerepük van a település hagyományainak, rendezvényeinek, ünnepeinek. Az óvoda része a településnek. Fontos tehát, hogy aktívan bekapcsolódjanak a közéletbe. Az alkotó együttműködés, az információcsere, a sikerek – problémák elemzése elősegíti a pedagógusok, dajkák nagyobb anyagi, erkölcsi elismerését, megbecsülését.

8.6. Kapcsolattartás orvossal és védőnővel

A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyelete ingyenesen igénybe vehető szolgáltatás.

Az egészségügyi ellátást az iskolaorvos és a védőnő együttesen látja el.

Az egészségügyi ellátásban közreműködik még a fogorvos és a fogászati asszisztens.

Az ellátás tartalma:

- általános egészségügyi vizsgálat évente,
- szűrővizsgálatok /szemészeti, fogászati, belgyógyászati/
- egészségügyi problémák, rendellenességek kölcsönös jelzése.

A gyermekek mentálhigiénés nevelése akkor lehet teljes, ha valamennyi erre specializálódott intézmény koordinálja feladatait.

A testi-lelki egészség megteremtését az óvoda önállóan nem képes vállalni, hiszen a gyermekkori megbetegedések kezelése, vagy a családgondozás nem kizárólag az ő kompetenciája. A köznevelési törvény és az óvodai alapprogram egyértelműsíti azokat az egészségnevelési feladatokat, melyeket az orvosnak, védőnőnek vagy óvónőnek kell ellátni. Az „iskolaorvosi”, „védőnői” teendők ellátása azonban olyan speciális szervezési feladatokat igényel, melyeket az óvónőknek segíteniük kell. Figyelni és jelezni kell az egészségügyi hálózatnak a gyermek testi fejlődési rendellenességeit, fertőző betegségeit.

8.7. Gyermekvédelem

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre juttatása minden dolgozó kötelessége.

Minden óvónő feladata figyelemmel kísérni a csoportjába járó gyermekek életkörülményeit, a családi környezetből adódó hátrányok csökkentését elősegíteni, a gyermekek testi-lelki fejlődését gátló hatások megszüntetésére kísérletet tenni.

Az ilyen jellegű tevékenység koordinálását a gyermekvédelmi felelős végzi, aki kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Gyámügyi csoporttal. Együttműködésük a törvényi kötelezettségen túl (jelzőrendszer működtetése, közös családlátogatások, esetmegbeszélések) rendszeres, akár napi kapcsolat. A gondozatlan, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében hatékonyabb a segítség, ha a védőnő, a gyermekjóléti szolgálat és az óvoda egyeztetni a gyermekvédelmi feladatokat. Fontos, hogy az említett szakemberek ismerjék egymás módszereit, és ne lépjék túl saját kompetenciájukat. A szakembereknek együtt kell elérniük – a fenntartó segítségével – hogy szociális, anyagi helyzete miatt egy gyermek sem betegedjen meg vagy éhezzen.

Kiemelten kell kezelni az óvodában a baleset-elhárítást és balesetvédelmet.

8.8. Kapcsolattartás a szakszolgálatokkal, szaktanácsadókkal, szakértőkkel

A szakmai szolgáltató intézményekkel a kapcsolattartási formák kettős célúak:

- Továbbképzések, szakképzések igénybevétele.
- Külső kontroll beépítése a nevelő munkába szaktanácsadók, szakértők segítségével vagy tapasztalatcserékkel.

A kapcsolattartás konkrét formáit továbbképzési tervben és az intézmény éves tervében szükséges megtervezni.

A szakszolgálatokkal – a fenntartóval egyeztetve – konkretizálni kell a nevelési tanácsadó szolgáltatásainak formáit és igénybevételét.

- Legalább társulási formában meg kell oldani a gyermekek logopédiai fejlesztését, pszichológiai vizsgálatát.

A szakszolgálatokkal való együttműködés a legfontosabb gyermekvédelmi feladatok közé tartozik, mivel egyre nagyobb számban fordulnak elő az óvodában – pl. az idegrendszer éretlensége miatt – mozgás-, beszéd-, téri orientációs probléma, észlelés és részképesség-zavaros gyerekek.

9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az óvoda életében kiemelkedő jelentőségűek az időről-időre visszatérő közösségi események, az ünnepek. Személyiségfejlesztő hatásuk fontos, hiszen egy-egy ünnep, jeles nap, de főleg az ezt megelőző tevékeny várakozás, olyan erkölcsi tartalmat közvetít, amely a maga nemében pótolhatatlan.

Az ünnepek, akár természeti, akár társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományban gyökereznek, kiemelkednek a hétköznapiakból. Fontos azonban, hogy az óvodáskorú gyermek szintjén, természetes életmenetükbe ötvözve jelenjen meg.

Az óvodai ünnepek és hagyományok a nevelőmunka szerves részét képezik. A gyermekek időérzéke még fejlődőben van ebben az életszakaszban. Az ünnepvárás, az ünnepre való készülődés segíti az időben való tájékozódást.

Az ünnepek és hétköznapiak váltakozása sajátos életritmust diktál. Emellett társadalmi normákat, szokásokat, értékeket sajátít el a gyermek. Az az érzelmi töltet, ami az ünnepvárással együtt jár, észrevétlenül rögzíti az erkölcsi szokásokat, normákat. A társadalmi lényé válás folyamatának meghatározó sarkkövei az ünnepek, ha az a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő. Az együttlétre, szeretetre, a szimbólumokra és gesztusokra tevődik a hangsúly.

Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés fontos színtere. Az óvodai ünnepeknek elő kell készíteniük, bele kell simulniuk a családi ünnepekbe.

Az ünnepeknek, hagyományoknak fontos szerepe van az intézmény arculatának formálásában és az intézmény menedzselésében is.

A szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában a jelképek szintjén meg kell emlékezni a társadalmi ünnepekről is. Az ünnepélyek formáját, jellegét a nevelőtestület az éves tervben rögzíti. A társadalmilag elfogadott nagy ünnepek mellett fontos, hogy valamennyi csoportnak legyenek saját ünnepei, szokásai, hagyományai. Ennek rendkívül nagy a közösségformáló szerepe.

A gyermekek név- és születésnapja kiemelkedik a csoport ünnepei közül.

Jeles napok, ünnepek, megemlékezések

Szeptember 30. - A népmese napja

Október 1. - Zene világnapja

Október 4. - Állatok világnapja

Hálaadó nap

Advent

Mikulás

Karácsony

Farsang

Március 15.

Csicsergő nap

Március 22. - Víz világnapja

Április 22. - Föld napja

Április 24. – Egy nap népviseletben! – A népviselet napja

Húsvét

Anyák napja

Apák napja

Hagyományok napja

Május 10. - Madarak, fák napja

Gyermeknap

Évzáró

Családi napok

10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű (etnikai kisebbségű), különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, BTMN, tehetséges) integrációja esélyegyenlőségüket szolgálja. El kell érünk, hogy a kisgyermekek képességkibontakoztatása, értékeinek köre, esélyeik lehetősége növekedjék.

10.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú (alacsony iskolai végzettség, melynek igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik.)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ – (alacsony foglalkoztatottság, melynek fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek – (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények)

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

10.1.1. Nevelésükkel kapcsolatos vezetői feladatok

- Valamennyi hátrányos, ill. halmazottan hátrányos helyzetű gyermek beóvodáztatása valósuljon meg.
- Esélyegyenlőségük biztosítása a Köznevelési Intézményi Esélyegyenlőségi Program által.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése a szülői házzal, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, szakszolgálatokkal, annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése valósuljon meg.

10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak részleges vagy teljes körű módosulását. Illetve képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Fenntartói döntés és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott. Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki:

- Szakértői Bizottság véleménye alapján integráltan nevelhető,
- súlysági lakos,
- fejlesztéséhez az intézmény rendelkezik a szükséges személyi, tárgyi feltételekkel.

10.2.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink

- minden gyermek fejleszthető,
- segítő – támogató szemlélet,

- egyéni bánásmód,
- a kiinduló alap a gyermek meglévő képességei.

10.2.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink

- Az óvodapedagógusok érzelmi azonosulása a gyermekhez.
- A szülők, a pedagógiai munkát segítők, a gyermekcsoport felkészítése SNI gyermek fogadására, a csoportban való jelenlétükre.
- Szükségleteik maximális kielégítése.
- Élményekhez, tapasztalatokhoz szükséges feltételek megteremtése és felhasználása a fejlesztésükben.
- Spontán tevékenységorientált fejlesztés.
- Differenciálás.
- Képességkultúrára épülő egyéni bánásmód, amiben a gyermek meglévő képessége kiinduló alap.
- Együttműködés a szülőkkel.
- Heti maximum 11 órás időkeretben megszervezzük az érintett gyermekek egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs foglalkoztatását.
- Fejlesztési terv készítése, vezetése gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus segítségével.
- A fejlesztés eredményeit 2 alkalommal rögzítjük, a fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményeiről a szülőt tájékoztatjuk.
- A gyermek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásait a helyben szokásos módon dokumentáljuk.

10.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a gyermek, aki az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki Szakértői Bizottság által kiállított szakvéleménnyel rendelkezik. A szakvélemény birtokában ezek a gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátásra jogosultak, mely az óvodai nevelés keretében megvalósítható.

10.3.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink

- minden gyermek fejleszhető,
- segítő – támogató szemlélet,
- egyéni bánásmód,
- a kiinduló alap a gyermek meglévő képességei.

10.3.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink

- együttműködés a segítő szakemberekkel,

- a tanulási problémáknak, magatartászavaroknak megfelelő differenciálás tevékenységekben,
- együttműködés a szülőkkel,
- fejlesztési terv készítése, vezetése fejlesztési területek megjelölésével, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus és terapeuták segítségével,
- a heti maximum 11 órás időkeretben megszervezzük az érintett gyermekek fejlesztő pedagógiai ellátását, készségfejlesztésre irányuló kötelező foglalkoztatását,
- a fejlesztés eredményeit 2 alkalommal rögzítjük, a fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményeiről a szülőt tájékoztatjuk,
- a gyermek fejlesztő pedagógiai ellátását a helyben szokásos módon dokumentáljuk.

10.4. Tehetséges gyermek

10.4.1. Nevelésükkel kapcsolatos elveink

A tehetségnevelés (fejlesztés) a tehetség felismerésével, elismerésével, azonosításával kezdődik.

A szülőket meg kell ismertetni azokkal a mutatókkal, amelyeknek halmozott előfordulása tehetséget sejtet.

A tehetség területek:

- Kiváló rajzkészség
- Zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- Természetismereti témakör
- Matematikai képesség
- Anyanyelvi – kommunikációs képesség
- Testi ügyesség, tánc – harmonikus mozgás
- Kiemelkedő szociális, vezetői képesség

10.4.2. Nevelésükkel kapcsolatos feladataink

- egyéni bánásmód alkalmazása,
- differenciált nevelés,
- szülőkkel való kapcsolattartás, a gyermek óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe, szakkörökbe irányítása pl.: gyerekfoci, balett, néptánc,
- a tehetséges gyermek gyenge oldalainak fejlesztése, erős oldalainak erősítése,
- fejlesztési terv készítése, vezetése.

11. INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS, MENEDZSELÉS. ERŐFORRÁSOK FEJLESZTÉSE. HATÉKONYSÁGI MUTATÓK

11.1. Az intézményi működés struktúrája, működésének alapelvei

A Súlysápi Csicsergő Óvoda önálló munkáltatói jogokkal rendelkező intézmény. A nevelőtestület elemző munkája szerint a jelenlegi struktúra jól szolgálja a tartalmi feladatok ellátását, alapvető szervezeti változtatás az elkövetkező években nem szükséges.

Az önálló munkáltatás és önálló bérigazgató nagyobb felelősséget és nagyobb lehetőséget jelent a vezetőknek és nevelőtestületnek. A közoktatási rendszer modernizációja, a helyi nevelési rendszerek kiépülése tovább fokozza a felelősséget, kaput nyitva a pedagógiai szabadságnak.

A hatékony intézményi működés egyik alapvető feltétele „a pedagógiai szabadság” terminológia egyértelműsítése a nevelőtestületben. A szabadság nem jelent szabadosságot, anarchiát.

A pedagógiai szabadság gyakorlásának lépései:

- mérhető, ütemezhető konszenzuson alapuló cél- és feladat meghatározások,
- normák, rendező elvek szerinti szervezés,
- önmegvalósítást, önérvényesítést célzó módszerek,
- konzultációk, mérések.

A nevelőtestületnek a problémák kezelésére való törekvés, és a rendező elvek szerinti munkaszervezés egyfajta kiegyensúlyozottságot ad.

Rendező elvek nélkül a vezetők és nevelők idejének nagy részét elrabolja a szervezet működési zavarainak elhárítása.

A rendező elveket az intézmény „alapidokumentumai” tartalmazzák:

- a pedagógiai program, az intézmény értékelése,
- az SZMSZ, az intézményi működés törvénykönyve,
- az éves terv, a gyakorlati munka forgatókönyve.

Fontos, hogy ezekben a dokumentumokban a nevelőtestület olyan gyermekközpontú feladatokat fogalmazzon meg, melyek a gyermeki személyiség kibontakozása mellett a nevelők önmegvalósítását, önérvényesítését is szolgálják. Az óvodai légkör egyaránt függ az intézmény értékrendjétől, szabályaitól, és az értékelési alapelvektől.

A program megvalósításának színvonalát, minőségét és eredményességét az óvónő személyisége, a nevelőtestület légköre és a vezető közreműködése dönti el.

Az óvónővel kapcsolatban elvárás a nyitottság, a kreativitás, az érzékenység, a tolerancia és a jelenségek komplex attitűddel való megközelítése.

A nevelőtestület légköre akkor megfelelő, ha jó a közérzet, elégedettség, derű tapasztalható nap, mint nap. Ha a nevelőtestület a döntésekben részt vesz, ha kellően informált, ha elég tere nyílik az önállóságra, kezdeményezésre.

Ha a különbözőségeket, a másságot elfogadják, elviselik, tiszteletben tartják, értékelik. Ez jellemző egy sokszínű és mégis egységes nevelőközösségre.

A vezető szerepe az, hogy oly módon irányítsa ezt a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, munkatársai fejlődését. A meglévő erőforrásokat legyen képes felhasználni (alapidványok, pályázatok, vállalkozás). Tereptsen kedvező légkört a

problémák, ötletek felvetéséhez, serkentsse és értékelje a fejlesztő javaslatokat, irányítsa a megoldás közös keresését.

Az így kialakult sajátos munkacsoport képes alkotószellemű munkával a legcélszerűbb, újfajta óvodai életet megteremteni, az óvoda egyedi arculatát kimunkálni.

11.1.1. Pedagógiai munka dokumentációi

Óvodában használt kötelező nyomtatványok	Vezetésük hatásköre
felvételi előjegyzési napló	tagintézmény igazgatók
óvodai törzskönyv	tagintézmény igazgatók
felvételi mulasztási napló	óvodapedagógus
óvodai csoportnapló	óvodapedagógus
tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény	óvodapedagógus
a gyermek fejlődését nyomonkövető dokumentáció (fejlődési napló, fejlesztési tervek)	óvodapedagógus

Vezetésük a törvény által előírt módon szükséges.

11.2. Az emberi erőforrások fejlesztése

- Az ember sikeres alkotó tevékenységének középpontjában a csoport tagjainak személyisége áll. Kiemelkedő teljesítmények általában ott jönnek létre, ahol az emberi erőfeszítést érzelmekkel átszótt motívumok ösztönözik. Megjelenik a segítő- támogató környezet és minimális a stressz.

A sikeres tevékenységnek tehát kettős bázisa van:

- a személyiségjellemzők,
- a munkakörnyezet.

A kezdő szakember munkahelyére kerülve valamilyen személyiségjegyekkel már rendelkezik, de ezek még alakulóban, formálódóban vannak. Abban, hogy mennyire sikerül ezeket pozitív irányba fejleszteni, megváltoztatni, a munkakörnyezet hatásainak döntő szerepe van. Ahhoz, hogy a nevelők jó közérzettel végezzék munkájukat, teret kell nyitni az alapvető szükségleteik, illetve az önérvényesülési szükségletek kielégítésének. Mindezek ismeretében kell megtervezni a nevelők élet- és munkakörülményeinek fejlesztését.

A nevelőmunka hatékonysága nem független a nevelők képzettségétől, hozzáértésétől. A külső és belső szervezésű továbbképzés fő szempontja, hogy az egyén és az intézmény egyaránt nyerjen azzal.

A továbbképzések típusai:

- Pótló, megújító továbbképzések. Itt a cél, a tudományokba való újraelmélkedés, és az önművelődési igény ébrentartása.
- Szakmai státusz megváltoztatását elősegítő továbbképzés, kiegészítő főiskola, vezetőképző stb.

- Innovációra ösztönző továbbképzések.

Az innovatív óvodapedagógus:

- rendszeresen informálódik a pedagógia, kiemelten az óvodapedagógia legújabb eredményeiről, részt vesz a továbbképzési lehetőségeken,
- informálódik azokról a digitális technológiai eszközökről, melyek segíthetik az óvodai nevelést, képességfejlesztést, ha módja van rá, alkalmazza is azokat,
- aktívan közreműködik az online megvalósuló szakmai együttműködésekben,
- új módszereket, tudományos eredményeket használ munkájában,
- közreműködik intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásokban,
- az együttműködés és kommunikáció elősegítésére mintát ad a gyermekek és a szülők számára a digitális eszközök használata terén.

A továbbképzések rendszerében kiemelkedő jelentőségűek a „belső” továbbképzések, a házi bemutatók. Az ismeretek szinten tartása és az elmélet-gyakorlat elemzése havi, negyedéves, féléves ciklusokban is lehetséges.

Programfejlesztés, hatékonysági mutatók feltárása

- Az óvoda nevelési programja bár hosszú távra készül, nem tekinthető véglegesnek.
- Az elkövetkező években valamennyi nevelőnek továbbképzési feladata, ismeretének gyarapítása, illetve a jelenlegi pedagógiai program hatékonyságának mérése.
- A gyermekek fejlődését elsősorban megfigyeléses módszerrel kell nyomon követni, és írásban rögzíteni a Fejlődési naplóban.
- Az éves tervciklusok értékelésekor az óvónők az értékelési szempontok szerint rögzítik az adott időszak fejlődési jellemzőit, és ezeket ütemezés szerint beszámolókkal kiegészítik szóban is a nevelőtestület előtt.
- Ezek képezik a négy éves programértékelés vázát, és ezek alapján tervezi meg a vezető óvónő a következő nevelési év feladatait, és készíti el az intézmény működését szabályozó dokumentumokat.

Az éves értékelésnél rendező elv a vezető számára:

- A pedagógiai programban meghatározott feladatok gyermekre szabott, differenciált teljesítésének színvonala.
- A gyermekcsoportok fejlettségi mutatói.
- A képességfejlesztés és differenciálás színvonala.
- Az óvónők munkamódszerének és közösség alkotó képességének elemzése.

A négy éves ciklus értékelését az indokolja, hogy egy ilyen időszak alatt nyomon követhető egy gyermek teljes óvodáztatásának időszaka.

11.3. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére átléphet következő életszakaszába. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Iskolai életre való alkalmasság

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális** érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán esti a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító

elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

12. MELLÉKLETEK

12.1. Boldogságóra-Boldog Óvoda mozgalom

Értéorientált közösségi nevelésünk megvalósításához módszertani segítséget nyújt a Boldog Óvoda mozgalom, a boldogságórák megtartása.

Célunk: Közösségeink, benne a gyermeki személyiség értéorientált fejlődésének elősegítése. A pozitív gondolkodás elsajátítása illetve a pozitív orientáció kialakítása, készség szintre emelése a pozitív pszichológia módszerével.

A témák havi feldolgozása a programban résztvevő csoportokban kötelező.

Témák, melyek feldolgozásra kerülnek:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok gyakorlása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

12.2. Az óvodán kívüli munkarend (HOME OFFICE) megszervezése

Pedagógiai Program kiegészítése

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

A világjárvány miatt nevelőtestületünk elfogadta a kialakult helyzethez igazított és szabályozott Süllysápi Csicsergő Óvoda PEDAGÓGIAI PROGRAM kiegészítését.

Óvodán kívüli otthoni munkavégzés (Home Office) során az óvodapedagógus az intézmény székhelyétől, telephelyétől elkülönült helyen, az esetek többségében otthonában, és többnyire információtechnológiai és számítástechnikai eszközökkel végzi az intézményszabályozó dokumentumaiban rögzített munkafeladatait, melynek eredményeit elektronikusan továbbítja.

Jogsabályi háttér:

- 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről
- 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.)
- 47/2020. (III.19.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről
- Oktatási Hivatal ajánlása: Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre
- https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/koronavirus_ovodai_modszer_tani_ajanlas_03_24.pdf

A bevezetésre kerülő távmunka célja:

A munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ez által a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból indultunk ki:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

II. Családkép-óvodakép

1. A bezártság feldolgozása

A világjárvány okozta helyzetben a bizonytalanság nagy lelki terhet jelent szülőnek és gyermeknek egyaránt. Kiszámíthatatlanság időben és térben, a bezártság érzése, félelem a fertőzéstől, a szülők HOME Office-s munkavégzése, iskolás testvérrel való tanulás, a család ellátása, az otthon tisztántartása nagyobb terhet jelent a szülők számára. Számos család számára anyagi, egzisztenciális nehézségekkel is járó a nem várt változás, éppen ezért a szokásosnál takarékosabb életforma bevezetésére is szükségük lehet. Jelen esetben az óvodapedagógus minta, példa lehet a szülők számára.

1. Lelki támogatás

Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. A szülők bár igénylik a segítségnyújtást, fontos, hogy az óvodapedagógus útmutatása segítség legyen és ne terhelje túl a szülőket, gyermekeket.

2. Ötletek, ajánlások tartalma

Az óvodapedagógus feladata, hogy változatos tartalmakkal és formában folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, különböző tevékenységeket. Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés. Az óvodapedagógusok által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő továbbgondolása (kisfilmek megtekintése,

feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.) során minden esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérik / igényelik az óvodapedagógusok.

2. Tárgyi feltételrendszer

- Távmunkában azok az óvodapedagógusok foglalkoztathatók, akik rendelkeznek saját, vagy lehetőség szerint az intézmény infrastruktúráját képező és használható, a feladatellátás szempontjából szükséges készségekkel és képességgel, azaz, a munkavégzéshez nélkülözhetetlen digitális eszközökkel, azok használhatóságával, és megfelelő informatikai kompetenciákkal. Ilyen készségek lehetnek pld.: számítógép, laptop, internet hozzáférés, okostelefon, Facebook profil, Messenger mobilalkalmazás, Viber mobilalkalmazás, Skype, Gmail e-mail levelezőcím, korlátlan telefonhasználat előfizetés.
- A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni, hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.
- A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét – akár csak rövid időszakokra is – oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás- és játékgigényük kielégítését is.
- Amennyiben indokolt és szükséges, bizonyos időszakokban az ügyeleten kívül az intézmény épületeibe történő munkavégzésre is lehetőség van.

3. Az óvoda személyi feltételei

- A nevelőmunka középpontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.
- Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.
- Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.

Az önképzés magába foglalja az óvodapedagógusok digitális kompetenciájának fejlesztését és egyéb szakmai munkák elvégzését:

1. Szabályzatok aktualizálása: Intézményi önértékelés végrehajtása, PP, SZMSZ, Házirend, Munkaköri leírások
2. ONLINE kapcsolattartás a szülőkkel

3. Jó gyakorlatok összeállítása, megosztása – Ppt készítés a jó gyakorlat prezentálásához, megosztása
4. Projektek kidolgozása – 6 jeles napot, illetve ünnepet jelöltünk ki (Állatok világnapja, Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja, Népmese napja, Népviselet napja)
5. Egészség hét projekttervének elkészítése, mint intézményi innováció
6. Fejlesztő eszközök készítése
7. Ballagási ajándékok készítése
8. Következő tanév éves terveinek, tematikus terveinek összeállítása
9. A Boldog óvoda program is online formában havonta egyszer kerül megosztásra
10. Az SNI-s és BTM-s gyerekek szüleivel a kapcsolatot a gyógypedagógus online formában tartja. Zárt rendszerben juttatja el a kívánt fejlesztő anyagot, hetente kétszer a gyerekek részére.

A fenti szakmai anyagok elkészítése tagóvodánként értendő és választhatók.

4. Az óvodapedagógus további feladatai

- A szülők számára – hangsúlyozva annak jelentőségét – javasolják az otthoni heti és napirend kialakítását, illetve gyakorlatát. Egy jó napirendet a családban is a folyamatosság és rugalmasság kell, hogy jellemezze, melyet a családban a szülők alakítanak ki. Rugalmasan kezelve bár, de tudatosítsák gyermekeikben hogy a nap mely szakában, mikor kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra. Fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy biztosítsák a javasolt tevékenységekhez szükséges feltételeket, és amennyiben szükséges személyes jelenlétükkel is támogassák gyermekeiket, lehetőség szerint vonják be a kisebb vagy nagyobb testvér/testvéreket, elősegítve ezzel is a különböző képességek fejlesztését, fejlődését, a szocializációt.
- Az óvodapedagógusok adjanak tanácsot a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, erősítve a szülőkben a játék kitüntetett szerepét, és annak személyiségfejlesztő lehetőségeit, illetve hatásait. A szülők kapjanak tanácsot a tekintetben is, hogy kötött formában a különböző tevékenységeket 5–35 perc időtartamra tervezzék a gyermekek életkori sajátosságai függvényében. Visszajelzéseket rajzok, fotó, video formájában kérhetik a kollégák.

- A család életének szervezésében is – hasonlóan az óvodaihoz – a gondozásnak meghatározó, és kiemelt szerepe kell, hogy legyen. A szülők lehetőség szerint gyermekeikről reális képet kialakítva osszák meg tapasztalataikat az óvodapedagógusokkal.

- Az óvodai nevelés-tanítás tervezése és értékelése a kialakult intézményi dokumentumokban, azaz a csoportnaplókban, valamint a fejlődési naplókban kerülnek dokumentálásra. A csoport éves tervét követve, a megszokott heti rendben, tematikus tervekben, esetleg PADLET, MOVAVI, WORDWALL használatával kínálhatnak fel tevékenységeket, a hét első napján. A tematikus terveket és azok reflexióit az óvodai csoportnaplóban megbeszélés alapján a kapcsolattartó óvodapedagógus rögzíti.

Távmunka során végzett óvodapedagógusi tevékenységek/feladatok ellátását alátámasztó dokumentumokat az óvodapedagógusok google drive felületen és a zárt facebook (óvodai csoport, tagóvodai csoport) csoportban teszik közzé.

5. A kapcsolattartás formái

- A szülőkkel: zárt facebook csoportokban, telefonon, emailben. A kapcsolattartásunk kiegészül a napi 2 órás (10-12 óra közötti) élő szülői fogadóórákkal. Nevelési- lelki- szociális problémák megoldásában kérhetnek segítséget az érintettek.
- Óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek: zárt facebook csoportban, Messenger alkalmazás használatával
- Bölcsődével: telefonon
- Iskolákkal: emailben, telefonon

12.3. A Súlysápi Csicsergő Óvoda nevelési sajátosságainak gyakorlata tagóvodánként

1. Fejlesztő foglalkozások- Csicsergő Okoska

10 alkalmas prevenciós illetve fejlesztő foglalkozások

- nagycsoportos gyerekek számára, akik az Oktatási Hivatal engedélyével további 1 évig óvodai nevelésben részesülnek (nem SNI és nem BTMN miatt).
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű nagycsoportos gyerekeknek, akik az esélyegyenlőség jegyében képességfejlesztő egyéni és csoportos óvodai fejlesztő programban vesznek részt. Dyslexia, dysgraphia, dyscalculia szűrések és fejlesztések biztosítása számukra.

Differenciált óvodai foglalkoztatás mellett, fejlesztő óvodapedagógus, gyógypedagógus vezetésével, egyéni és / vagy kiscsoportos, intenzív képesség fejlesztést foglal magában.

9+1 alapképességet és részképességeket ölelnek fel az iskolaelőkészítő, hátrányt csökkentő fejlesztő foglalkozások. „Csicsergő okoska” tematikája 10 részképesség gyakorlásából áll.

Fő nevelési szempontunk a 30-35 percek alatt a játékoság, játékban való tanulás megvalósítása. korcsoportokra differenciálva.

Az előkészítő, képesség fejlesztő „elvégzéséről” oklevelet kapnak a gyerekek. A szülőket pedig írásban tájékoztatjuk az elért eredményekről.

Tematika

1. Testséma
2. Téri orientáció, irányok
3. Szerialitás (sorrendiség) felismerése
4. Auditív figyelem és emlékezet
5. Ritmus, szótagolás

6. Vizuális figyelem és emlékezetfejlesztés
7. Grafomotoros fejlesztés és formaészlelés
8. Nyelvi fejlesztés, általános ismeretek
9. Számlálás, logikus gondolkodás
10. Mesék világa: Mesefeldolgozás

Pl.: Vladimir Szutyjev: A gomba alatt

Iskolaelőkészítő fejlesztés eredménye

Gyermek neve:

Születési ideje:

Intézmény, csoport:

Szint	Képességterület	Megjegyzés
Kiemelkedő		
Megfelelő		
Fejlesztendő		

Szülő tájékoztatásának dátuma: .....

Szülő aláírása: .....

2.

Sülysápi Csicsergő Óvoda

Így tedd rá!

néptánc

A Tulipános Program, mely egyszerre innovatív és hagyományos értékekre épülő, szemlélete új perspektívát nyit a pedagógia számára, melynek központi tartalma a magyar kultúra széles és sokrétű tárháza. Olyan módszertani sajátosságot biztosít, melyben a gyermekek korosztályi sajátossága mellett a pedagógusokra való fókusz is kiemelkedő célkitűzés.

Tartalmát tekintve az óvodai nevelés országos alapprogramjában megjelölt célkitűzésekre épít és évtizedes és aktuális pedagógiai kérdésekre ad választ úgy, mint gyermektánc, vagy éppen a nemzeti nevelés, de a zenei nevelés területét is megjeleníti, kiegészíti.

Az Így tedd rá! program célja, hogy játékos formában, a hagyományos népi játékok segítségével kerüljön fejlesztésre a gyermekek mozgáskészsége, miközben észrevétlenül sajátítják el a magyar néptánc alapjait, és értik meg egy-egy motívum struktúráját.

„Nyelvünk és történelmünk ismerete nélkülözhetetlen kulcsa létünknek. Az ismereteken túl azonban valódi identitásunkat, a világban való értékünket kizárólag kultúránk megéléséből nyerhetjük, melynek átadása ma kiemelt feladata kell legyen minden pedagógiai területnek.”

Az „Így tedd rá!” egyet jelent a hagyományos értékekkel és a legkorszerűbb pedagógiai elvekkel.

Minden tevékenységben integrálható, egyrészt az ismeretanyag miatt, másrészt nagyon gazdag a készségfejlesztő tárháza. Párvalasztó játékokon keresztül például a matematikai készségeket lehet fejleszteni. A felelgetős játékok tökéletes kommunikációs tréninggyakorlatok; a mozgásos-eszközös játékokkal pedig a logikai és stratégiai gondolkodás fejlődését segítik. A játékok során a közösségi és a szociális kompetenciák is erősödnek.

A mondókák által fejlődik a beszédkészség, a párbeszédés játékokban a kommunikációs készség, a mozgásos játékok által a mozgáskoordináció, a feladatok által a szabálytisztélet, önfegyelem és a csoportos viselkedési formák is kialakulnak. A szövegek által gyarapodik a gyermekek szóincse, szövegértése, fejlődik fogalomtáruk. A játékokban lévő szerepek eljátszása fontos hatással van az identitástudat alakulására. Fejlődik térbeli tájékozottságuk, számismeretük, mely segítséget nyújt a matematika főbb elemeinek megértéséhez. Számos információt szerezhetnek a mondókák, játékok, énekek szövegeiből, az emberi élet állomásairól, szintereiről, környezetéről. A népi játékok, a népdalok komplex ismereteket közvetítenek.

Az oktatás fontos eszköze a motiváció folytonos jelenléte, mind a pedagógus, mind a gyermekek számára, valamint kiemelkedően fontos a példamutatás. A játék örömeleményét saját örömeink által tudjuk igazán átadni, ezért a játékokat nem játszani kell, hanem közös élménnyé tenni a gyerek és a pedagógus között.

Forrás: Balatoni Katalin: Így tedd rá! Táncos mozgásfejlesztés az óvodában óvó- és táncpedagógusok részére; <https://tulipanosprogram.hu/>

Éves tervajánlás segíti a módszert használó óvodapedagógusok munkáját. Középső, nagy és vegyes csoportokban a zenei nevelés részeként vagy különálló tevékenységként hetente kezdeményezik az óvodapedagógusok.

Eszközök

Tulipánok, diók, gumik, párnák, levelek

Tulipánok jelentése

Piros: páros lábon ugrás

Kék: lép – érint

Sárga: egy lábon kettő ugrás

Zöld: ti- ti tá dobogó

Színek használata:

Sárga: Kézfogással körben állás

Zöld: Sima lépés, mindenki arra megy, amerre szeretne

Sötétzöld: futás

Világoszöld: lassú haladás

Fordított zöld: hátrafelé haladás

Piros: guggolás

Kék: párba állás

Rózsaszín: maradj csendben

Lila: rendrakás

ÉVES TERV AJÁNLÁS

I.

1. Ismerkedés, közös célok kitűzése

2. Kör kialakításának tanulása

3. Kék selyem kendő...

4. Csiviritem, csavarítom...

II.

1. Kör kialakítása

4. Virágra ugráló

IV.

1. Kör kialakítása

2. Játékok ismétlése

2. Kiszámoló

3. Fogócska

4. Bújj, bújj, zöld ág...

III.

1. Kör kialakítása

2. Lopom az úr szőlőjét...

3. Táncos mozgás gyakorlat bottal:

3. Mondóka tanulás

4. Ugróiskola

V.

1. Kör kialakítása

2. Játékok ismétlése

3. Mondóka ismétlése

4. Ritmusgyakorlat

5. Táncos mozgás

VI.

1. Kör kialakítása

2. Fogócska

3. Boglya tetején...

4. Tapsos ritmusgyakorlat:

VII.

1. Fogócska

2. Nyisd ki Isten...

3. Boglya tetején...

4. Szobros kapus futással

4. Szobros kapus futással

VIII.

1. Fogócskák.

2. Nyisd ki Isten..

3. Csivirítem, csavarítom...

4. Kék selyem kendő...

5. Táncos mozgás

IX.

1. Ritmusgyakorlat

2. Kiszámoló: Egy, kettő, három...

3. Boglya tetején...

4. Bújj, bújj, zöld ág...

5. Táncos mozgás

X.

1. Nyisd ki Isten...

2. Érik a meggyfa...

3. Ugróiskola

4. Vonatos

XI.

1. Csiteri, csutori csütörtök...

2. Kis kertem...

3. Érik a meggyfa...

4. Ugró szobros...

XII.

1. Gyertek, gyertek játszani...

2. Kis kertem...

3. Ugróiskola

4. Táncos mozgás

5. Szabadon választott játék

XIII.

1. Kiszámoló: Ekeke, pekeke...

2. Fogócskák:

3. Gyertek, gyertek játszani...

4. Érik a meggyfa...

5. Táncos mozgás

XIV.

1. Színes játék

2. Tapsos ritmusgyakorlat: Héja, héja, vaslapát...

3. Csivirítem, csavarítom...

4. Táncos mozgásgyakorlat bottal

5. Szabadon választott játék

XV.

1. Nyisd ki Isten...

2. Bújj, bújj zöld ág...

3. Kis kertem...

4. Ekte, pekete...mondóka ism. mozgással:

5. Ugróiskola

XVI.

1. Fészekfogó

2. Kis kertem...

3. Érik a meggyfa...

4. Ugrás gyakorlat gumival

XVII.

1. Színes játék

2. Ugrásgyakorlat

3. Ugrásgyakorlat ugrókötéllel

4. Szabadon választott játék

XVIII.

1. Kiszámoló: Ecc, pecc, kimehetsz...

2. Fogócskák:

3. Ugróiskola

4. Erre csörög a dió...

5. Boglya tetején...

XIX.

1. Fogócska

2. Kácsa, kácsa...

3. Án, tán, titiom...

4. Ugróiskola ismétlés

5. Táncos mozgás párban

XX.

1. Ispirangi rózsa...

2. Kácsa, kácsa...

3. Án, tán, titiom...

4. Ugróiskola

XXI.

1. Fogócskák

2. Ispirangi rózsa...

3. Érik a meggyfa...

4. A csengeri piacon...

5. Táncos-szobros kapuzó

XXII.

1. Színes játék

2. Ritmusgyakorlat katicával

3. Kis kertem...

4. Nyisd ki Isten...

5. Ugróiskola

6. Eszközzadogatós

XXIII.

1. Kiszámoló: Egy, kettő, tizenkettő...

2. Fészekfogó

3. Erre csörög a dió...

4. Ugrás gyakorlat ugrókötéllel

5. A csengeri piacon...

XXIV.

1. Kiszámoló

2. Fogócskák

3. Ugrás gyakorlat bottal

4. Kecske ment a kiskertbe...

XXV.

1. Tüzet vittem...

2. Bújj, bújj, zöld ág...

3. Kis kertem...

4. Án, tán, titiom...

5. Ugróiskola

XXVI.

1. Mondóka: Kip-kop, kalapács...

2. Ispirangi rózsa...

3. Tüzet vittem...

4. Ugrás gyakorlat gumival

XXVII.

1. Mondóka és mozgás gyakorlat

2. Tüzet vittem...
3. Kecse ment a kiskertbe
4. Fészekfogó

XXVIII.

1. Fogócska
2. Kis kertem...
3. Án, tán, titiom..
4. Ugróiskola

XXIX.

1. Színes játék
2. Erre csörög a dió...
3. Érika a meggyfa...
4. Táncos mozgás

XXX.

1. Fogócska
2. Szedem szép virágom...
3. Helyzet gyakorlat

XXXI.

1. Kiszámoló: Á, bé, cé, dé...
2. Ásom, vájom...
3. Páros taps gyakorlat
4. Helyzet gyakorlat

XXXII.

1. Számos játék
2. Nyisd ki Isten...
3. Szedem szép virágom...
4. Ugróiskola

XXXIII.

1. Kacsa, liba
2. Ispirangi rózsza...
3. Án, tán, titiom...
4. Táncos mozgás

XXXIV.

1. Kacsa-liba
2. Mondóka ismétlés és mozgásgyakorlat
3. Boglya tetején..
4. Kácsa, kácsa...

XXXV.

5. Ugróiskola ismétlés

XXXV.

1. Fogócskák
2. Legkedvesebb játék
3. Táncos mozgás

3. Boldogovi

Központi (3 csoport), 2. tagóvoda (1 csoport), 3. tagóvoda (2 csoport)

A Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertan.

A program mind a felnőttek, mind a gyermekek lelki jóllétével foglalkozik, sőt a szülők bevonására is lehetőséget nyújt!

Jó kiegészítője az óvodai munkának, hiszen segítségével lehetőség nyílik arra, hogy a hagyományos tudásmegosztást és az életben szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk.

A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint, hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

4. Zöld óvoda

Központi óvoda

Környezeti nevelésünk tudatformáló, tapasztalatokat és ismereteket gyűjtő, a gyermek környezethez kapcsolódó pozitív viszonyát alakító tevékenység.

Célja, azoknak a szokásoknak és magatartásformáknak a kialakítása, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a gyermekek későbbi életviteléhez.

Lényeges jellemzője a gyermeket körülvevő természet és társadalmi környezet felfedezési, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása.

Fejlesztési területek, célkitűzések anyagi támogatás nélkül:

- „Zöld könyvsarok” kialakítása a csoportszobákban.
- még több továbbképzésen részt venni.
- kapcsolatainkat tovább bővíteni a hasonló szemléletű intézményekkel
- Idényjellegű zöldség, gyümölcs fogyasztása, különböző félé képpen feldolgozva (sütemény, saláta, nyers, köret). Ezt szülők, táplálkozási tanácsadó, védőnő, gyermekorvos bevonásával, segítségével.
- Egészségnap projektünk megszervezése és bemutatása a szülőknek és a tagóvodáknak.

Fejlesztési területek anyagi támogatással:

- Az óvoda kertben még több ágyást kialakítani, hogy több zöldséget tudjunk termelni.
- „zöld” könyvek vásárlása.
- gyógynövényismeret, gyógynövények, konyhakerti növények feldolgozási lehetőségei intézményben

1. Tagóvoda

Az intézményünkben zajló nevelés-oktatás egyik fő célja olyan feltételek megteremtése, hogy

tevékenykedtetés során, közvetlen tapasztalatokkal, élményekkel, érzelmekkel gazdagodva a világ megismerésére nyitott, és környezetükben jól eligazodó gyermekeket neveljünk.

Legfontosabb feladatunk a természeti környezet értékeire, szépségeire felhívni a gyerekek figyelmét. Kiemelt célunk, hogy fenntarthatóságra neveléssel szemléletváltást készítsünk elő a gyermekeinkben, és képessé tegyük őket a környezet „más” szempontú használatára. A

környezeti nevelés folyamatában célunk a környezetkultúra, a helyes életmód-, gondolkodás-

és viselkedésmód megalapozása.

PEDAGÓGIAI MUNKA:

A nevelőmunkánk során gondot fordítunk a gyermekek környezet- és egészségtudatos magatartásának kialakítására.

- környezetvédelem
- szelektív hulladékgyűjtés
- újrahasznosított alkotások
- takarékoság
- levegőzés, testedzés
- helyes étkezési szokások (zöldség-gyümölcsfogyasztás), ételkészítés
- egészségmegőrzés, testápolás

Kiemelt feladatunk a játékos és közvetlen tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.

- séták, kirándulások, felfedezések, kísérletek
- növénygondozás, természetsarok
- évszaknak megfelelő kerti munka, komposztálás
- madáretetés, madáritatás

Az ünnepekről és jeles napokról való megemlékezések szintén meghatározóak a munkánkban.

- Állatok Világnapja
- Beporzók napja
- Víz világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Hagyományok napja
- Búcsú az óvodától
- Ünnepekörök (Advent, Karácsony, Húsvét...)
- Ovi olimpia (mozgás népszerűsítése)
- „Így tedd rá!” (néptánc és népi hagyományok)
- Tanulmányi séták, kirándulások

A néphagyományok, népszokások megismertetéséért és a népi kultúra átadásáért is sokat tesz óvodánk.

- néptánc, népi játékok tanítása, „Így tedd rá!”
- Mihály napi vásár
- Márton nap
- Adventi vásár
- Zöldágjárás, kiszehajtás
- Gergelyjárás
- Pünkösd

Programjaink zöme a szülők bevonásával és részvételével valósul meg, ezért lehetőség van a családok szemléletformálására is. A gyermekek életkori sajátosságait szem előtt tartva, részt veszünk városunk rendezvényein is. Év végi, nagy kirándulásaink szervezésénél elsődleges szempont, hogy gyermekinkkel megismertessük saját lakóhelyük, szűkebb és tágabb környezetük természeti értékeit.

2. Tagóvoda

Fejlesztési területek, célkitűzések anyagi támogatás nélkül

- Idényjellegű zöldség, gyümölcs fogyasztása, különböző féle képpen feldolgozva (sütemény, saláta, nyers, köret). Ezt szülők, táplálkozási tanácsadó, védőnő, gyermekorvos bevonásával, segítségével.
- Egészséghepek projektünk megosztása és bemutatása a szülőknek és a tagóvodáknak.
- Erdei óvoda szervezése: A következő 3 év tervében szerepel, helyi civil szervezetek (vadásztársaság) segítségével.

- Olyan programok létrehozása, amely nemcsak a szülőket, hanem a helyi lakosságot is bevonzza

Fejlesztési területek anyagi támogatással

- Az óvoda kertben még több magaságyást, hogy több zöldséget tudjunk termelni, illetve gyümölcsfák telepítését,
- szeretnénk több fedett helyet létrehozni, több asztalt, padot, ahol jó idő esetén lehetne étkezni, illetve vizuális foglalkozást tartani.
- A természetsarokra és a magaságyásokra kis tájékoztató táblák kihelyezése.
- elemgyűjtő kihelyezése
- saját óvodabusz
- gyógynövényismeret, gyógynövények, konyhakerti növények feldolgozási lehetőségei
- intézményben
- tanösvény létrehozása
- természet, állat és madárvédelmi ismeretek bővítése

Zöld óvodai tartalmak megvalósítása

- még több továbbképzésen részt venni
- anyagi támogatásokra szert tenni akár pályázati úton is, az óvoda udvarán létrehozandó tanösvényhez.
- kapcsolatainkat tovább bővíteni a hasonló szemléletű intézményekkel

2022-ben nyerte el óvodánk a Zöld Óvoda címet.

3. Tagóvoda

A Zöld Óvodaként, olyan óvoda vagyunk, ahol:

- az óvodai nevelés során meghatározó szerepe van a fenntarthatóságra való nevelés elvei alapján folyó nevelőmunkának;
- a környezeti nevelés komplex módon áthatja az óvodai élet mindennapjait;
- a gyermekek nevelésében kiemelt helyen szerepel az egészséges életvitel megalapozása, a speciális igényekhez igazított egyéni bánásmód megteremtése, és a tehetséges gyermekek céltudatos fejlesztése érdekében az egyéni igények kielégítése;
- a környezeti harmónia megalapozása érdekében az óvoda dolgozói és a település lakossága együtt teremtik meg a környezeti feltételeket a legkörülményesebb módon;

- az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége speciális, a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai értékeit közvetítő szakmai továbbképzéseken folyamatosan szélesedik;

Célok:

- az óvodánkban folyó fenntarthatóságra nevelés szellemében történő nevelőmunka megvalósítása és fejlesztése;
- az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának, magatartásának megalapozása, formálása az élménypedagógia eszközeivel
- az óvodapedagógusok, a szülők, a helyi társadalmi közösségek környezettudatosságának alakítása;
- az óvodánkhoz tartozó lakóközösségek értékeinek megismerése, azok fontosságának, védelmének tudatosítása a településfejlesztési/vidékfejlesztési törekvések figyelembevételével.

Fejlesztendő területek, fejlesztési célok intézményi szinten (3 évenkénti ciklusban kerülnek meghatározásra):

- óvoda udvaron magaságysok létrehozása, bővítése, fogyasztható növények termesztése, gyümölcsfák ültetése
- szülők bevonásával, táplálkozási tanácsadó segítségével saját egészségmagazin szerkesztése
- szülők, védőnő bevonásával, táplálkozási tanácsadó segítségével egészséges receptek megismertetése a szülők körében
- egészségét projekt folytatása, jó gyakorlatként való kidolgozása
- Ovi-olimpia program folytatása, fejlesztése, az ehhez szükséges források beszerzése
- az óvoda udvarán megvalósítható tizóraizás és uzsonnázás feltételeinek megteremtése
- a növény -és állatvilág átfogóbb és mélyebb megismertetése a gyermekekkel, az ehhez szükséges eszköztár és az ismeretek bővítése
- sófalak kialakítása a csoportszobákban
- a munka jellegű tevékenységek felelőseinek egyéni ruházattal, jelvényel való megkülönböztetése a gyermekek között
- madárodúk elhelyezése, számának bővítése az óvoda udvarán
- használt elemgyűjtő kihelyezése
- saját klímaprogram keretében megvalósuló természetvédelmi csoport létrehozása a környező települések óvodái számára
- saját óvodabusz, vagy az önkormányzati kisbusz használatba vétele
- jeles napok közös ünneplése tagóvodáinkkal
- városi rendezvényeken más települések óvodáinak bevonása
- olyan néphagyományörző programok megvalósítása, melyek nemcsak a szülőket, hanem a település lakosait is vonzza

- az újrahasznosított anyagok felhasználásával végzett kézműves tevékenységekbe aktívabban bevonni a szülőket és a helyi lakosokat is
- más települések zöld óvodáival való szorosabb kapcsolattartás

Tagóvodai szinten tervezett fejlesztendő területek:

- gyógynövényismeret, gyógynövények feldolgozási lehetőségei
- tanösvény létrehozása (anyagi támogatás szerzése pályázati úton is)
- madárvédelmi ismeretek bővítése
- továbbképzéseken való részvétel
- hasonló szemléletű óvodákkal való kapcsolat bővítése
-

5. Biztonságos Óvoda

Központi, 2. Tagóvoda, 3. Tagóvoda

A Biztonságos Óvoda címet 2021-2022 nevelési évben nyerte el az óvodánk.

Elsődleges cél az óvodások érzékenyítése, biztonságos közlekedésre felkészítése a korcsoport sajátosságait figyelembe véve.

Mivel óvodás korban még nem beszélhetünk önálló közlekedésről, ezért a korosztálynak megfelelően az alapok elsajátításához egy kidolgozott módszertani anyagot használunk az ismeret átadásában.

Lehetőségek a megvalósításra minden nevelési évben:

- Társasjátékok témához kapcsolódóan – Ki tudja jobban a szabályokat?
- Futóbicikli ügyességi verseny, kerékpár tartozékainak ismerete
- Helyi civil közösségek, önkormányzat, rendőrség bevonása

6. Madárbarát Óvoda

Sülysápi Csicsergő Óvoda

2017-ben nyerte el óvodánk a címet. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület felhívására jelentkeztünk.

Pedagógiai alkalmazási lehetőségek

- Oduk kihelyezése, ellenőrzése és megfigyelése.
- Itatók feltöltése, karbantartása és megfigyelése.
- Etetők kihelyezése, feltöltése és megfigyelése.
- Madárfürdő folyamatos gondozása
- A megfigyelések alapján játékok, kézműves foglalkozások, beszélgetések kezdeményezhetők.
- Rovar hotel folyamatos megfigyelése

- Fűszerkert folyamatos gondozása

7. Kis Tücsök zeneovi

Központi óvoda

„Az újabb lélektan meggyőzően fejt ki, hogy a nevelésben a három-hét éves kor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront, vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldől az ember sorsa jóformán egész életére... Ha a lélek parlagon marad szinte hétéves korig, abban már nem terem meg, amit csak a korábbi művelés vehet el benne.”¹

Létszám: 10 fő

Korosztály: 5-7 évesek

Időtartam: 30-40 perc hetente egy alkalommal

A tehetségesnek ígérkező gyermekek kiválasztása:

- A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok javaslatokat tesznek.
- A kiválasztás során a gyermekek ritmusérzékét, tiszta szép éneklését, és a jó zenei hallást vesszük figyelembe.
- A zenei tehetséggondozó műhely vezetője felméri a gyermekeket.
- Létrehozza a csoportot.

A zenei tehetséggondozó műhely vezetője a központi óvodában: Szekeres Julianna

A foglalkozások célja:

- A rendszeres éneklés, hangszeres zenélés igényének kialakítása
- Az éneklési kedv felkeltése, a dallamok tiszta éneklése
- Zenei anyanyelvünk – az énekes – és hangszeres zene, népzene, gyermekjátékok megismerése, megszerettetése
- A gyerek játékvágyára alapozva lehetőség nyújtása a zene megszerettetésére a mozgásos, szerepjátékot is alkalmazó mondókák és körjátékok által
- A népdalok és gyermekdalok segítségével az éneklési készség fejlesztése, a zenei hallás fejlesztése, a zenei formaérzék fejlesztése, a ritmusérzék és a harmonikus szép mozgás fejlesztése
- Egyszerű ritmushangszerek használata
- A zenei alkotókedv fejlesztése
- A zenei nevelés alapjainak elmélyítése, továbbfejlesztése
- A gyermek kiegyensúlyozottságának megteremtése a zene által
- Rövid, a gyermekek életkorához igazodó értékes és szép zenei szemelvények meghallgattatása játékos feladatadás segítségével

A foglalkozás menete:

- Zenés köszönés
- Tanult dalok, mondókák ismételtetése
- Tanult zenei feladatok ismétlése és elmélyítése
- Új zenei feladat
- Játékba épített zenei fejlesztés **vagy** zenei szemelvények meghallgattatása
- Zenés elköszönés

¹ Kodály Zoltán: Visszatekintés 1. 94. oldal

Felhasznált anyagok: Csicsergő Mondókák, versek, dalok óvodásoknak (Horváth Istvánné Smid Anna), A zene szeretetére nevelés, tehetséggondozás 60 órás akreditált továbbképzés, Hang-adó Zenebölcső, Zeneovi Program (Főnix zenei és nyelvtúlióm2018.) Egyéni ötletek

Éves anyag összeállítása

Október: Őszi dalos játékok ismétlése Állatok világnapja, Ősz jellemzői 			
1. hét	Időpont: 2022. 10. 06.	2. hét	Időpont: 2022. 10. 13.
A kiválasztott gyermekek felmérése Énekek: Szabadon választott ének tiszta éneklése Zenei készség felmérése: -Egyenletes lüktetés -Ritmustapsolás -Dallam visszaéneklése Zenehallgatás: Gryllus: Alma, alma		Ismert dalok, dalos játékok éneklése: Csiga-biga gyere ki (s-m) ÉNO 63 Cirnos cica haj (l→d) ÉNO 151 Új dal: Pi-pi, pi-pi (s-m) Csicsergő 8 oldal Zenei készség fejlesztése: Dallamfelismerés (ismert dalok) Különböző járással, ugrással gyakoroljuk az egyenletes lüktetést Zenehallgatás: Gryllus: Hegedül a kiséger (s-m-r-d) ÉNO 229	
3. hét	Időpont: 2022. 10. 20.	4. hét	Időpont: 2022. 10. 27.
Ismétlés: Cirnos cica haj (l→d) ÉNO 151 Pi-pi, pi-pi Csicsergő Zenei készség fejlesztése: szó-mi hangkészletű dal éneklése játékos módon Zenehallgatás: Gryllus: Kémény tetején kelepel a gólya		Ismert dal éneklése: Pi-pi, pi-pi Csicsergő Új dal: A kassai szőlőhegyen két szál vessző (d-t-l-s-m-r-d) T 26 Zenei készség fejlesztése: szó-mi reláció gyakorlása tenyérbe bújtatott játékkal Allathangok felismerése Zenehallgatás: Én elmentem a vásárba fél pénzzel T 128	

November: Őszi időjárás
Készülődés az adventi időszakra

1. hét	Időpont: 2022. 11. 03.	2. hét	Időpont: 2022. 11. 10.
<p>Ismétlés: A kassai szőlőhegyen két szál vessző (d-t-l-s-m-r-d) T 26</p> <p>Új dalos játék: Elvesztettem zsebkendőmet (s-m-r-d) ÉNO 86</p> <p>Zenei készségfejlesztés: Halk-hangos ellentétpár gyakorlása (s-m) hangtávolság kirakása két színű koronggal</p> <p>Zenehallgatás: Hervad már a lombnak ÉNO 311</p> <p>Vivaldi-Négy évszak- Ősz Kreatív egyéni improvizációs mozgás, tánc a zenére</p>		<p>Ismétlés: Elvesztettem zsebkendőmet (s-m-r-d) ÉNO 86</p> <p>Új dal: Jön a kocsi most érkezünk (s-m-r-d) ÉNO 230</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-mi-dó szolmizációs reláció előkészítése játékba ágyazottan Éliás, Tóbiás Csicsergő 11 oldal ritmustapsolás: tá- ti-ti ritmusok rögzítése, gyakorlása</p> <p>Zenehallgatás: Gryllus: Ősz szele zümmög ÉNO 319</p>	
<p>Vivaldi – Négy évszak - Ősz: https://www.youtube.com/watch?v=ubzaufPFOu8</p>			
3. hét	Időpont: 2022. 11. 17.	4. hét	Időpont: 2022. 11. 24.
<p>Mondóka: Hull a hó, hull a hó, Lesz belőle takaró. Hull a hó, hull a hó, Lesz belőle hógolyó. Hull a hó, hull a hó, Jön Karácsony, jaj, de jó!</p> <p>Új dal: Pattanj pajtás, pattanj Palkó (l-s-f-m-r-d) ÉNO 271</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-mi-dó szolmizációs reláció kirakása 3 színű korong játékkal Ritmusfejlesztés: babzsájkajáték</p> <p>Zenehallgatás: Betemetett a nagy hó, erdőt, mezőt, rétet- Kaláka</p>		<p>Ismétlés: Pattanj pajtás, pattanj Palkó (l-s-f-m-r-d) ÉNO 271</p> <p>Új dal: Szálljatok le, szálljatok le karácsonyi angyalok (l→l,) ÉNO 330</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ismerkedés a hangszerekkel (csengő, szánccsengő, triangulum) szó-mi-dó szolmizációs reláció játékos előkészítése Dobj és olvass (hangszerek), Ritmustapsolás</p> <p>Zenehallgatás: A kis Jézus aranyalma</p>	

December: Az ünnepek jegyében

1. hét	Időpont: 2022. 12. 01.	2. hét	Időpont: 2022. 12. 08.
<p>Ismétlés: Pattanj pajtás, pattanj Palkó (l-s-f-m-r-d) ÉNO 271</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Hangszerek hangjainak felismerése (csengő, száncsengő, triangulum) ismétlés, Dobj és olvass! játék szó-lá-szó szolmizációs reláció játékos előkészítése Péterke, Péterke Csicsergő 16. oldal</p> <p>Zenehallgatás: Hullik a völgyben a pelyhe a hónap</p>		<p>Ismétlés: Szálljatok le, szálljatok le karácsonyi angyalok (l→l,) ÉNO 330</p> <p>Új dal: A kis Jézus aranyalma (d-r-m-f-s-l)</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ritmushangok-ritmusképek játékos előkészítése Tá-ti-ti szó-lá-szó szolmizációs reláció ismert dalokkal való játéka Péterke, Péterke</p> <p>Zenehallgatás: Betlehemi királyok</p>	
3. hét	Időpont: 2022. 12. 15.	4. hét	
<p>Ismétlés: Szálljatok le, szálljatok le karácsonyi angyalok (l→l,) ÉNO 330 A kis Jézus aranyalma (d-r-m-f-s-l)</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ritmushangszerekkel énekek kísérése (triangulum-egyenletes lüktetés, ritmusbot ritmus hangoztatása) szó-lá-szó szolmizáció korongokkal való kirakása, dallamjáték</p> <p>Zenehallgatás: Vivaldi – Négy évszak – Tél Kreatív egyéni improvizációs mozgás, tánc a zenére</p>		Karácsony!	
Vivaldi – Négy évszak – Tél: https://www.youtube.com/watch?v=tiQiBBU7Lug			

Január: Tél-Hideg-Hó

1. hét	Időpont: 2023. 01. 05.	2. hét	Időpont: 2023. 01. 12.
<p>Mondóka: Adjon Isten fűvet, fát ÉNO 1</p> <p>Új ének, dalos játék: Bújj, bújj, itt megyek (m-r-d) ÉNO 183</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ritmusvisszhang (szó-lá-szó-mi) szolmizációs reláció előkészítése, játéka Csön-csön gyűrű Csicsergő 19 oldal</p> <p>Zenehallgatás: Betemetett a nagy hó, erdőt, mezőt, rétet - Kaláka</p>		<p>Ismétlés: Bújj, bújj, itt megyek (m-r-d) ÉNO 183</p> <p>Új dal: Ácsorogjunk, bácsorogjunk (l-s-m→d) ÉNO 119</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-lá-szó-mi reláció gyakorlása Csön-csön gyűrű Csicsergő 19. o. Gyors-lassú ellentétpár gyakorlása Ritmushangok-ritmusképek játékos gyakorlása Tá-ti-ti, ritmusvisszhang</p> <p>Zenehallgatás: Vivaldi – Négy évszak – Tél Kreatív egyéni improvizációs mozgás, tánc a zenére</p>	
Vivaldi – Négy évszak – Tél: https://www.youtube.com/watch?v=tiQiBBU7Lug			
3. hét	Időpont: 2023. 01. 19.	4. hét	Időpont: 2023. 01. 26.
<p>Ismétlés: Ácsorogjunk, bácsorogjunk (l-s-m→d) ÉNO 119</p> <p>Új dal: Csend ül a tájon és zsendül a fű (m-r-d-l,-s,) ÉNO 307</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-lá-szó-mi reláció kirakása 3 színű koronggal</p> <p>Zenehallgatás: Csendülj, pendülj kedves lantom T 362</p>		<p>Ismétlés: Csend ül a tájon és zsendül a fű (m-r-d-l,-s,) ÉNO 307</p> <p>Új dal: Cifra palota (m-r-d-l,-s,) ÉNO 306</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-lá-szó-mi-dó szolmizációs reláció előkészítése</p> <p>Zenehallgatás: Csendülj, pendülj kedves lantom ismétlés T 362</p>	

Február: Medve, Farsang

1. hét	Időpont: 2023. 02. 02.	2. hét	Időpont: 2023. 02. 09..
<p>Ismétlés: Cifra palota (m-r-d-l,-s,) ÉNO 306</p> <p>Új dal: Azt mondják, hogy a cipő (m-r-d-l,) ÉNO 291</p> <p>Új mondóka: Hípp, hopp ÉNO 35</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Magas-mély ellentétpár gyakorlása szó-lá-szó-mi-dó szolmizációs reláció játékos gyakorlása</p> <p>Zenehallgatás: Hármát tojott a fekete kánya</p>	<p>Ismétlés: Azt mondják, hogy a cipő (m-r-d-l,) ÉNO 291 Hípp, hopp ÉNO 35</p> <p>Új dal: A-a-a a farsangi napokban</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ritmusokkal való ismerkedés játékos feladatokkal szó-lá-szó-mi-dó reláció kirakása 4 színű koronggal játékos formában</p> <p>Zenehallgatás: Hármát tojott a fekete kánya</p>		
3. hét	Időpont: 2023. 02. 16.	4. hét	Időpont: 2023. 02. 23.
<p>Ismétlés: A-a-a a farsangi napokban</p> <p>Új dal: Csepp, csepp, csepereg (s-m-r-d) ÉNO 223</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Ritmusjátékok, ritmusolvasás előkészítése mi-ré-dó szolmizációs reláció előkészítése</p> <p>Zenehallgatás: Gryllus: Süt a nap, süt a pék</p>	<p>Ismétlés: Csepp, csepp csepereg (s-m-r-d) ÉNO 223</p> <p>Új dal: Gryllus: Somvirág, somvirág</p> <p>Zenei készség fejlesztése: mi-ré-dó szolmizációs reláció gyakorlása az ismert dalsokkal pl. Mackó, mackó ugorjál Ritmusolvasás</p> <p>Zenehallgatás: Gryllus: Kis tücsök, kis tücsök</p>		

Március: Ébred a természet
Március 15. (magyarságtudat),
Víz világnapja

1. hét	Időpont: 2023. 03. 02.	2. hét	Időpont: 2023. 03. 09.
<p>Mondókák: Egyedem, begyedem tengertánc ÉNO 19</p> <p>Ismétlés: Gryllus: Somvirág, somvirág</p> <p>Új dal: Gryllus: Hajlik a füzfa</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Dallamfelismerés (mi-ré-dó) szolmizációs reláció kirakása 3 színű koronggal</p> <p>Zenehallgatás: Állj be Berci katonának, Huszárgyerek, huszárgyerek</p>		<p>Ismétlés: Gryllus: Hajlik a füzfa</p> <p>Új dal: Elvesztettem zsebkendőmet (s-m-r- d) ÉNO 86 ismétlés</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-mi-ré-dó szolmizációs reláció előkészítése játékkal, dalokkal pl. Eszterlánc, Eszterlánc Katalinka szállj el Ritmusvisszhang</p> <p>Zenehallgatás: Állj, be Berci katonának</p>	
3. hét	Időpont: 2023. 03. 16.	4. hét	Időpont: 2023. 03. 23-30.
<p>Ismétlés: Elvesztettem zsebkendőmet (s-m-r-d) ÉNO 86 ismétlés</p> <p>Új dal: Reggeli harmat kelti a lepkét ((s-m-r-d) ÉNO 232</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-mi-ré-dó szolmizációs reláció gyakorlása játékba ágyazva</p> <p>Zenehallgatás: Sikló, amikor tekereg Vivaldi – Négy évszak – Tavasz Kreatív egyéni improvizációs mozgás, tánc a zenére</p>		<p>Ismétlés: Reggeli harmat kelti a lepkét (s- m-r-d) ÉNO 232</p> <p>Új dal: Bidres, bodros bárány (m-r-d-l,-s,) ÉNO 304</p> <p>Zenei készség fejlesztése: szó-mi-ré-dó szolmizációs reláció kirakása 4 koronggal játékos formában</p> <p>Zenehallgatás: Dunántúli ugrós táncok</p>	
<p>Vivaldi – Négy évszak – Tavasz: https://www.youtube.com/watch?v=V4owCW49RbE</p>			

Április: Tavasz, Húsvét, Föld napja

1. hét

Időpont: 2023. 04. 06.

2. hét

Időpont: 2023. 04. 13.

Mondóka: Madarak voltunk ÉNO 46

Ismétlés: Bidres, bodros bárány
(m-r-d-l,-s,) ÉNO 304

Új dal: Kácsa, kácsa özvegy kácsa
(l-s-m (f-r-d) ÉNO 127

Zenei készség fejlesztése: szó-fá-mi-ré-dó
játékos előkészítése

Zenehallgatás: Nyuszi Gyuszi fekszik
árokban

Mondóka: Cicuska, macuska ÉNO 11

Ismétlés: Bidres, bodros bárány (m-r-d-l,-s,
ÉNO 304

Kácsa, kácsa özvegy kácsa (l-s-m (f-r-d)
ÉNO 127

Új dal: Hallgatag erdő, titkot rejtő

Zenei készség fejlesztése: Dallambújtatás
(szó-fá-mi-ré-dó) szolmizációs reláció
gyakorlása játékba ágyazva

Zenehallgatás: Ébredj már Boldizsár,
Tavasz van, tavasz van

3. hét

Időpont: 2023. 04. 20.

4. hét

Időpont: 2023. 04. 27.

Ismétlés: Hallgatag erdő titkot rejtő

Új dal: Mi szél hozott kispótár (l-s-m-r-d)
ÉNO 253

Zenei készség fejlesztése: Dallamfelismerés
Ritmusolvasás, ritmus tapsolás (szó-fá-mi-
ré-dó) szolmizációs reláció gyakorlása
játékba ágyazva

Zenehallgatás: Sárga csikó, csengő rajta T
23

Ismétlés: Mi szél hozott kispótár (l-s-m-r-d)
ÉNO 253 ismétlés

Zenei készség fejlesztése: Dallambújtatás
(Süss fel nap, Elvesztettem zsebkendőmet)

Zenehallgatás: Láttál e valaha,
Csipkebokor rózsát T50

Május: Madarak és fák napja, Gyermeknap, Ballagás

1. hét	Időpont: 2023. 05. 04.	2. hét	Időpont: 2023. 05. 11.
<p>Ismétlés: Mi szél hozott kisfutár (l-s-m-r-d) ÉNO 253</p> <p>Új dal: Ennek a kislánynak nem jutott párja (s-f-m-r-d) ÉNO 95</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Egyenletes lüktetés és ritmus együtt hangoztatása</p> <p>Zenehallgatás: A hó eltűnt a május int T 326</p>	<p>Ismétlés: Ennek a kislánynak nem jutott párja (s-f-m-r-d) ÉNO 95</p> <p>Új dal: A part alatt (l-s-f-m-r-d) T 25</p> <p>Zenei készségfejlesztés: Dallambújtatás ismert dallal, hangszerjátékkal</p> <p>Zenehallgatás: Virágéknál ég a világ T 131</p>		
3. hét	Időpont: 2023. 05. 18.	4. hét	Időpont: 2023. 05. 25.
<p>Mondóka: Ekete, pekete ÉNO 22</p> <p>Ismétlés: A part alatt (l-s-f-m-r-d) T 25</p> <p>Új dal: Koszorú, koszorú (s-f-m-r-d) ÉNO 100</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Egymás hangjának felismerése</p> <p>Zenehallgatás: Két szál pünkösdrózsa T 51</p>	<p>Ismétlés: Koszorú, koszorú (s-f-m-r-d) ÉNO 100</p> <p>Új dal: Legyetek jók, ha tudtok Kedves óvodám (l-s-m-r-d) ÉNO 251</p> <p>Zenei készség fejlesztése: Egymás hangjának felismerése Hangszerhez és társakhoz való alkalmazkodás</p> <p>Zenehallgatás: Hívogat az iskola</p>		

Felhasznált irodalom:

Forrai Katalin: Ének az óvodában Editio Musica Budapest 1993

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában Editio Musica Budapest 1982

Csicsergő Mondókák, versek, dalok óvodásoknak (Horváth Istvánné Smid Anna) Romi-Suli Könyvkiadó Mogyoród 2015.

Zenével nevelünk Hang-adó Zenebölcsi, Zeneovi Program Beszédfejlesztés énekléssel (Főnix zenei és nyelvstúdió 2018.)

Gryllus Vilmos: Dalok kisiskolásoknak és óvodásoknak Treff Kiadó Kft. 1992

Kokas Klára: A zene felemeli kezeimet.- H. n.: Akadémiai Kiadó, 1992.

A Súlysápi Csicsergő Óvoda Pedagógiai Programja 2018.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200363.KOR> 2020. 10. 13.

Felhasznált zenei szemelvények:

Vivaldi-Négy évszak

Ősz: <https://www.youtube.com/watch?v=ubzaufPFOu8> 2020. szeptember 24.

Tél: <https://www.youtube.com/watch?v=tiQiBBU7Lug> 2020. szeptember 24.

Tavas: <https://www.youtube.com/watch?v=V4owCW49RbE> 2020. szeptember 24.

8. Pompás Napok

2. Tagóvoda

A hagyomány elemeinek (népmese, népi játék, népdal, tárgykészítés) ötvözésével képessé váljanak a pedagógusok komplex foglalkozás tervezésére és megtartására. A módszer hozzásegít a többoldalú megerősítéshez. Cél, hogy a hagyomány egyes elemeire egységként, egymást erősítő eszközként gondoljunk. A gyakorlatban a népmese, népi játék és tárgyalkotó tevékenység komplex bevonásával tudjanak foglalkozást tervezni és tartani.

A népmese- és népi játék repertoárjának összehangolásával biztosítja az élményszerűséget és a módszertani sokszínűséget. A mesére legfogékonyabb az óvodás korosztály. Alapja az előszavas mesemondás, amelyet népi játékok, mondókák, népdalok, néptánc és tárgyalkotás bevonásával tesznek élménydússá a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően. Mesei képek találhatóak a népmesében, ezek a képek követik egymást a mesemondás során. A hagyományokra épít, melyet aktualizál. A többoldalú megerősítés során minden érzékszervre hat. Segíti a bevésést, az ismeretátadást. Testreszabható, aktualizálható adott csoportra.

9. Állatbarát óvoda

3. Tagóvoda

Óvodánk 2022-ben nyerte el első alkalommal az Állatbarát Óvoda címet. Az „Állatvédelem gyerekeknek” szerkesztőbizottsága az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi, Jogi,

Elemző- és Módszertani Központjának szakmai támogatásával hirdette meg a pályázatot, melyet sikerült megnyernünk, több, mint 150 óvodával és iskolával egyetemben.

Állatbarát óvodaként célunk, hogy közelebb hozzuk az állatvédelmet, az állatokkal való helyes bánásmódot és a felelős állattartást a gyermekekhez változatos, kreatív tartalmak segítségével. Fontos továbbá, hogy útmutatást adjunk az állatvédelem legfontosabb területeiről a szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Az állatok és növények, illetve a természet szeretete és tisztelete áthatja az óvodánk mindennapjait, pedagógiai programunk szerves részét képezi..

Az állatvédelem egyik fontos alappillére a gyerekeknek szóló állatvédelmi oktatás/nevelés.

12.4. ESÉLYTEREMTŐ ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM

1. Az Esélyteremtő óvodai fejlesztő program bevezetésének előzményei

Megfigyelési és mérési eredményeink szerint intézményünkben évről- évre egyre több gyermek küzd szociális és viselkedési problémákkal és ez mellett mutat jelentős elmaradást a kognitív képességek területén.

Az ilyen gondokkal küzdő gyermekek számára kívánjuk bevezetni az óvodai fejlesztő programot, mely nagy hangsúlyt helyez a lelki egészséggel kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítására, a gyermekek szociális és társadalmi kompetenciáinak fejlesztésére, az interperszonális problémák megelőzésére, csökkentésére valamint a kognitív képességek fejlesztésére.

2. Az óvodai fejlesztő program célja

Adekvát fejlődési és fejlesztési lehetőség, módszerek biztosítása, melyek segítségével, alkalmazásával a gyermekek tanköteles koruk eléréséig pótolni, csökkenteni tudják a különböző területeken jelentkező elmaradásukat.

3. Az óvodai fejlesztő program személyi feltételei

- inkluzív szemléletű, pozitív személyiségű, fejlett szociális készségekkel rendelkező, együttműködésre képes szakmailag felkészült óvodapedagógusok, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők
- intézményi és utazó gyógypedagógusok
- óvodai szociális segítők

4. Az óvodai fejlesztő program tárgyi feltételei

- a fejlesztéshez szükséges helyiségek
- a fejlesztéshez szükséges eszközök

5. Az óvodai fejlesztő program szervezési feltételei

- Az óvodai fejlesztő programba kerülés szabályai:
  - Az óvodai fejlesztő programban az óvodapedagógusok szakmai véleménye alapján és a szülők egyetértésével elsősorban azok a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vehetnek részt, akiknél bármilyen külső vagy belső oknál fogva megakadt vagy nem kellő ütemű a fejlődés.
  - A tagintézmény vezetője felveheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.
- A fejlesztő programba részt vevő gyermekek életkora: 3-6-7 év.
- A fejlesztő program tevékenységének helyszínei:
  - óvodai csoportszoba
  - óvodai fejlesztő szoba vagy a fejlesztésre kijelölt helyiség
  - óvodai udvar
  - óvodán kívüli helyszínek
- A fejlesztő programban megvalósuló szervezett tanulás javasolt időkeretei:
  - tevékenységenként a gyermekek életkori- és egyéni képességeinek megfelelően
  - hetente 2 alkalommal
- A szervezett tanulás munkaformái:
  - egyéni
  - páros
  - mikrocsoportos (max: 6 fő)
- Alkalmazott módszerek:
  - Komplex tevékenységek tervezése, szervezése
  - Differenciált tervezés, egyéni fejlesztés
  - Drámapedagógia
  - Kooperatív technikák
  - Multikulturális nevelés
  - Témahetek, projektek
  - Boldog óvoda program
  - Így tedd rá! néptánc
  - Csicsergő Okoska iskolaelőkészítő fejlesztő foglalkozások

6. Az óvodai fejlesztő program kiemelt területei

6.1. a gyermek szociális képességeinek fejlesztése

- Személyközi viselkedés: konfliktuskezelés, asszertivitás, figyelemfelkeltés, üdvözlés, segítség másokon, segítségkérés, viselkedés- és játékszabályok betartása, mások elfogadása, nemet mondás

- Önmagukkal szembeni viselkedés: következmények vállalása, etikus viselkedés, jó és rossz elkülönítése, érzelmek kifejezése, pozitív énkép, önellégadás, felelősség, a tanulásban, kapcsolatokban, saját vélemény elmondása
- Feladattal kapcsolatos viselkedés: kommunikáció feladatvégzés közben, figyelés, csoporton belüli cselekvési kedv, együttműködés, mások előtti szereplés vállalása
- Környezeti viselkedés: étkezési viselkedés, a környezet megóvása, közlekedés.

6.2. a gyermek kognitív képességeinek fejlesztése

- Nagymozgások fejlesztése (ez minden fejlesztés előfeltétele)
- Finommotorika fejlesztése (összehangolva a grafomotoros fejlesztéssel)
- Beszédfejlesztés
- Prevenció fejlesztés (vizuális, akusztikus, tapintásos, kinezetikus, taktilis)
- Mennyiségélmények a matematikában
- Figyelem-, emlékezet-, képzeletfejlesztés
- Gondolkodási műveletek fejlesztése

A felsorolt területek fejlesztését komplexen kezeljük, az egyes funkciók együttes fejlesztése történik, mivel e funkciók szétbontása nehezen megvalósítható. A gyermek gondolkodása az értelmi képességek egyéb összetevői, sajátosságai miatt ebben az életkorban tevékenységbe ágyazva, manipulációhoz kötötten fejleszhető a leghatékonyabban.

6.3. a gyermekek és családjaik szociális hátrányainak enyhítése segítő pedagógiai tevékenységekkel

a) óvodai gyermekvédelmi munka

- jelzőrendszer működtetése
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény érvényességi idejének figyelemmel kísérése
- a rendszertelen óvodába járás csökkentése
- egészségügyi, pedagógiai szűrővizsgálatok megszervezése
- adományok gyűjtése
- együttműködés a szociális segítőkkal, családsegítő munkatársaival
- családlátogatás, fogadóóra, szülői értekezlet

b) az iskolaválasztás és az óvoda – iskola átmenet folyamatának megsegítése

- a szülők megfelelő tájékoztatása a témával kapcsolatban
- az iskolaválasztással kapcsolatos adminisztrációs feladatok (papír alapú, online) segítése, átvállalása
- kapcsolattartás az iskolák képviselőivel, közös programok szervezése, és

az azokon való kölcsönös részvétel

c) további egy évig az óvodai nevelésben való részvétel megsegítése tanköteles korú gyermekek esetében (OH és BTMN miatti iskolai felmentettek)

- a szülők megfelelő tájékoztatása a témával kapcsolatban
- a szülők kérésére a gyermekekről megalapozott pedagógiai vélemény kiadása

6.4. kapcsolattartás , együttműködés megsegítése azokkal az intézményekkel, szervezetekkel, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, segítik és a gyermekek számára a fejlődés lehetőségét és szolgáltatásokat biztosítanak.

- EGYMI
- Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Egészségügyi intézmények
  - védőnői hálózat
  - gyermekorvosok
  - szakorvosok
- Dr Gáspár István Humánszolgáltató Központ
  - családgondozók
  - szociális segítők
- Wass Albert Művelődési Központ és Könyvtár
- Helyi és Országos civil szervezetek

7. Az óvodai fejlesztő program eredményességének nyomon követése

Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek egyéni fejlesztési terv alapján történő haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben résztvevő pedagógusok háromhavonta értékelik. Évente legalább 2x az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét, ha van, a gyermek gyógypedagógusát, indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

8. Az óvodai fejlesztő program kötelező dokumentumai

- A gyermek egyéni fejlődési naplója
  - Anamnézis felvétele családlátogatás alkalmával (óvodába lépés előtt)
  - A gyermek egyéni fejlettségmutatói I. (befogadási időszak után-október 31.)
  - A gyermek egyéni fejlettségmutatói II
  - Egyéni fejlesztési tervek
  - Egyéni fejlesztési terv értékelése (évente 3x)
  - A fejlődés eredménye óvodáskor végén
  - Szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében (évente legalább 2x) ennek rögzítése.

Mellékletei:

- a gyermekről készült felterjesztések (pedagógiai, pszichológiai, iskolaérettségi)
- a gyermekről készült szakvélemény/ek (szakorvosi, szakértői, pszichológiai)
- óvodapedagógusi pedagógiai jellemzés/ek
- szűrővizsgálati vélemények
- családrajzok
- határozatok (HH, HHH)

- Csoportnapló

9. Az óvodai fejlesztő program működtetésének várható eredményei

Egyénre szabott foglalkozások, tevékenységek hatására várhatóan az intelligenciastruktúra kiegyensúlyozottabb lesz, a bizonytalan szociális és kognitív képességek biztosabbá válhatnak. Mindez elősegíti majd a jobb iskolai beválást, és a gyermekeket így sok iskolai kudarcától megóvhatjuk.

ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK:

Érvényesség: visszavonásig.

Felülvizsgálat: a programban felvázoltak szerinti időben.

A nevelési program módosításának indokai lehetnek:

- törvényi változás
- szakmai indokok
- szülői igények

A NEVELÉSI PROGRAM MÓDOSÍTÁSA AKKOR VALÓSULHAT MEG, HA A NEVELŐTESTÜLET, VAGY A SZÜLŐK /50 % + 1 FŐ / MÓDOSÍTÁSI KÉRELMEKET AZ ÓVODA IGAZGATÓJÁNAK BENYÚJTJÁK.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette: az óvoda igazgatója a **Sülysápi Csicsergő Óvoda** nevelőtestületének bevonásával

Dátum: 2023.11.10......

Szabó Élművei Kócsma

Óvodaigazgató

Ph

A **Sülysápi Csicsergő Óvoda** a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2023.11.10......

Paksei Barbára

szakmai munkaközösség-vezető

A Sülysápi Csicsergő Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2024.01.08......

Kovács János Péter
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

A Sülysápi Csicsergő Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2024.01.20......

Székely Beáta

a szülői szervezet nevében

A Süllyápi Csicsergő Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított hatáskörében jóváhagyta.

Dátum: 2023. 11. 23.

a fenntartó nevében

Ph.

A Süllyápi Csicsergő Óvoda módosított pedagógiai programjában megfogalmazott - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (8) bek. – *egészségfejlesztési prevenció program kiválasztásához* az óvoda igazgatója beszerezte az óvoda-egészségügyi szolgálat véleményét is.

Dátum: 2023. 01. 20.

védőnö

Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében 2023./2024. (30.) számú határozatával elfogadta.

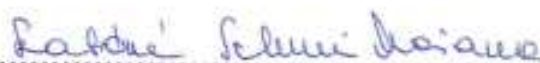
Dátum: 2024. 01. 20.

a nevelőtestület nevében

Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda igazgatója magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 2023./2024. (... 29) határozatszámom **JÓVÁHAGYTA.**

Dátum: 2024. 01. 20.

Óvodaigazgató

